Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 270 (6246) | 23 лістапада 1938 г., серада | ЦАНА 10 КАП.

СЕННЯ У НУМАРЫ:

Тав. М. І. Калінін на будаўніцтве Палаца Советаў.
ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ:
Кансультацыя вывучаючым гісторыю ВКП(б). Што такое багашукальніцтва. Што такое богабудаўніцтва.
А. І. Нікалаеў — План работы парткома.
В. Зайкін — Парторг.
Г. Осіпаў — Новыя большэвіцкія кадры.
Нарада партыйнага актыва часцей НКВД БССР.
АРТЫКУЛЫ:
Г. Анбор — Міжнародны агляд.
І. Бачэліс — Сулейман Стальскі.

Міхась Лынькоў — Пра нараду чырвонаармейскіх пісьменнікаў.
Праф. Е. В. Корчыц — Рак і барацьба з ім.
Г. Паўлаў — Так нельга праводзіць калгасныя сходы.
С. Паповіч — Пералому яшчэ няма.
ЖЫЦЦЕ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ:
Б. З. Урэцкі — Як мы білі японскіх самураяў.
Якуб Колас — Верш. Пагромшчыкам.
Усебеларуская нарада работнікаў тарфяной прамысловасці.
Насеннаводчая нарада па ільну.

ЗА РУБЯЖОМ:
Пашыраны пленум ЦК французскай компартыі.
На франтах у Іспаніі.
Удзел совецкай дэлегацыі ў пахаванні Атацюрка.
Паход на апазіцыйны друк у Польшчы.
Пагадненне паміж Германіяй і Чэхаславакіяй.
Антыяпонскае паўстанне ў Манчжурыі.
Пратэсты супроць фашысцкіх зверстваў.
Міжнародны шахматны турнір.

ДАПАМАГАЦЬ СОВЕЦКАЙ ІНТЭЛІГЕНЦЫІ АВАЛОДВАЦЬ БОЛЬШЭВІЗМАМ

Перамога социялізма ў нашай краіне стварыла шырокія прасторы для развіцця талентаў, для развіцця людзей навукі. Канула ў вечнасць кашмарнае мінулае, калі капіталізм мяў, давіў народныя таленты,ператвараючы інтэлігенцыю ў сваіх рабоў.

У нашай краіне за годы совецкай улады ўзняліся да вяршынь навукі тысячы і дзесяткі тысяч былых рабочых і сялян. Гэта асяроддзе вылучыла дасканалыя кадры арганізатараў, дзяржаўных дзеячоў, якія з гонарам апраўдваюць аказанае ім давер'е, працуюць, не пакладаючы рук, на карысць нашай социялістычнай радзімы.

Кадры совецкай інтэлігенцыі складаюць інжынеры, вучоныя, настаўнікі, работнікі мастацтва, нашы камандзіры вытворчасці, людзі, якія ўзняліся да кіравання ўсімі галінамі гаспадаркі, — дзяржаўныя служачыя, партыйныя кіраўнікі, камандзіры Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, многамільённы атрад работнікаў разумовай працы, чыя творчая энергія ўзбагачае і рухае навуку наперад. Краіна ў праве ганарыцца сваёй інтэлігенцыяй, якую па праву называюць сollю совецкай зямлі.

Кадры совецкай інтэлігенцыі граюць велізарную ролю ў соцыялістычным будаўніцтве. Верныя сыны і дочкі нашага народа адгадваюць тайны прыроды, заваёўваюць ледзяныя прасторы Арктыкі, робяць бліскучыя пералёты, водзяць з незвычайнай быстрынёй паязды, авалодваюць вышынямі тэхнікі, павышаюць прадукцыйнасць працы, прывіваюць нашым дзецям комуністычны светапогляд, дабіваюцца высокіх ураджаяў на калгасных палях. Наша інтэлігенцыя кроўна звязана са сваім народам, яна верна служыць соцыялістычнай радзіме. Совецкая інтэлігенцыя — роўнапраўны член соцыялістычнага грамадства.

У сваім дакладзе аб праекце Канстытуцыі СССР на Надзвычайным VIII з'ездзе Советаў таварыш Сталін гаварыў: «Наша совецкая інтэлігенцыя гэта — зусім новая інтэлігенцыя, звязаная ўсімі карэннямі з рабочым класам і сялянствам». Інтэлігенцыя «...з'яўляецца цяпер роўнапраўным членам совецкага грамадства, дзе яна разам з рабочымі і сялянамі, у адной упражцы з імі, вядзе стройку новага бясклассавага соцыялістычнага грамадства».

На ўсіх этапах барацьбы за будаўніцтва соцыялізма партыя Леніна—Сталіна, яе Цэнтральны Камітэт, асабіста таварыш Сталін заўсёды падкрэслівалі неабходнасць чулых, клапатлівых адносін да запросаў і патрэб інтэлігенцыі, да яе палітычнага выхавання. Кожная партыйная арганізацыя, кожны партыйны кіраўнік павінны зразумець, што ігнараванне совецкай інтэлігенцыі з'яўляецца варожым перажыткам, зусім нецярпімым у нашай краіне.

У пастанове ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» запісана, што «Такія антыбольшэвіцкія адносіны да совецкай інтэлігенцыі з'яўляюцца дзікімі, хуліганскімі і небяспечнымі для совецкай дзяржавы. Неабходна зразумець, што іменна закіданасць палітычнай работы сярод інтэлігенцыі, сярод нашых кадраў, прывяла да таго, што частка нашых кадраў, якая аказалася па-за палітычным уплывам партыі і пазбаўленая ідэйнай загартоўкі, палітычна звіхнулася, заблыталася і стала здабычай замежных разведак і іх трацкісцка-бухарынскай і буржуазна-нацыяналістычнай агентуры».

Кіруючыя партыйныя, совецкія і гаспадарчыя кадры, наша інтэлігенцыя павінны вырашаць вялікія задачы дзяржаўнай важнасці, ва ўпартай працы на карысць нашай радзімы апраўдаць высокае давер'е народных мас. Совецкая інтэлігенцыя павінна выхаваць з сябе кіраўнікоў ленінска-сталінскага тыпу. Для гэтага неабходна ўзброіць нашу інтэлігенцыю марксісцка-ленінскай тэорыяй, комуністычным светапоглядам, дапамагчы ёй самастойна вывучыць гісторыю нашай партыі, авалодаць большэвізмам.

«Кароткі курс гісторыі ВКП(б)» у першую чаргу звернут да нашых кіруючых кадраў, да совецкай інтэлігенцыі. Задача кожнай партыйнай арганізацыі — практычна дапамагчы інтэлігенцыі, служачым дзяржаўнага і гаспадарчага апарата авалодаць скарбніцай марксізма-ленінізма, глыбока вывучыць рэволюцыйную тэорыю, пераўтварыўшую свет. Абавязак райкомаў ведаць запросы і патрэбы інтэлігенцыі, уцягваць яе ў актыўнае грамадскае жыццё.

У сувязі з выхадам у свет гісторыі ВКП(б), апублікаваннем пастановы ЦК ВКП(б) узнялася на небывалую вышыню палітычная актыўнасць совецкай інтэлігенцыі. Яна гарыць жаданнем авалодаць большэвізмам, выконваць даручэнні партыйных, совецкіх і прафесіянальных арганізацый. Вось чаму нецярпімым з'яўляецца тое, што асобныя партыйныя кіраўнікі прадаўжаюць старыя адносіны да інтэлігенцыі.

У некаторых раёнах палітычная работа сярод насельніцтва пасля выбараў значна аслабла. Партыйным арганізацыям маглі-б аказаць неацэнімую дапамогу настаўнікі, аграномы, сельскія ўрачы. Гэтага не хочуць зразумець у Горацкім райкоме партыі, дзе разваліліся многія агіткалектывы, дзе ігнаруюць уцягненне інтэлігенцыі ў грамадскае жыццё. У раёне ёсць 300 настаўнікаў, 1000 студэнтаў сельгасінстытута, дзесяткі аграномаў, урачоў, сотні служачых, сярод якіх райком не праводзіць ніякай работы, не дапамагае гэтым таварышам авалодваць большэвізмам.

У Хойніцкім і Лельчыцкім раёнах райкомы партыі правялі сходы сельскай інтэлігенцыі. У Хойніцкім раёне на сходзе прысутнічала 50 чалавек. Партыйным кіраўнікам прышлося выслухаць зусім заслужаныя папрокі ад выступаўшых таварышаў. Урач т. Земчанка крытыкаваў райком за тое, што інтэлігенцыя раёна адарвана ад грамадскай работы, ёй не аказваецца дапамога ў індывідуальным вывучэнні «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

Задача кожнай партыйнай арганізацыі—навучыць кадры інтэлігенцыі самастойна вывучаць класікаў марксізма-ленінізма. Таварышы, абмяркоўваючы пастанову ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)», адабраюць індывідуальны метад авалодання вышынямі навукі. Вось, напрыклад, пярвічная партыйная арганізацыя менскай фабрыкі імя Куйбышэва правяла нараду інтэлігенцыі. Прысутныя дзяліліся вопытам работы над кнігай, расказвалі, з якім інтарэсам яны прыступілі да самастойнага вывучэння гісторыі ВКП(б).

Партыйныя арганізацыі павінны паглядзець, як арганізавана работа нашых кадраў, дапамагчы ім культурна скарыстаць час, павесці барацьбу з растратай каштоўнага часу на непатрэбныя нарады і пасяджэнні. Трэба правільна размеркаваць грамадскія заданні паміж таварышамі, каб пазбегнуць перагрузкі найбольш актыўнай часткі нашых кадраў і такім чынам даць ёй магчымасць самастойна працаваць над энцыклапедыяй марксізма-ленінізма, «Кароткім курсам гісторыі ВКП(б)». Умець рацыянальна скарыстаць час, правільна арганізаваць свой рабочы дзень — гэта пытанне вялікай важнасці.

Глыбокае вывучэнне гісторыі ВКП(б) павысіць ідэалагічную загартаванасць совецкай інтэлігенцыі, узброіць іх ведамі законаў грамадскага развіцця, уменнем арыентавацца ва ўнутранай і міжнароднай абстаноўцы. Авалоданне большэвізмам узніме яшчэ вышэй рэволюцыйную пільнасць нашых кадраў, мабілізуе іх на выкрыццё да канца трацкісцка-бухарынскіх і нацыяналфашысцкіх бандытаў, здраднікаў нашай радзімы.

Пярвейшы абавязак кожнай партарганізацыі, кожнага партыйнага кіраўніка — давесці да сазнання нашых кадраў пастанову ЦК ВКП(б), дапамагчы совецкай інтэлігенцыі самастойна авалодваць марксізмам-ленінізмам.

НАРАДА ПАРТЫЙНАГА АКТЫВА ЧАСЦЕЙ НКВД БССР

20—21 лістапада адбылася нарада партыйнага актыва часцей НКВД БССР. Актыў заслухаў даклад загадчыка аддзела прапаганды і агітацыі ЦК КП(б)Б тав. Бедзіна аб рашэнні ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

Па дакладу разгарнуліся ажыўленыя спрэчкі. Выступіўшыя тт. Тіканаў, Акчурын, Панцелееў, Шкляр і іншыя адзначылі, што выпуск «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» і пастанова ЦК ВКП(б) знамянуюць новую паласу ў арганізацыі большэвіцкай прапаганды, новы ўздым у ідэйным жыцці нашай партыі і краіны, што пастанова ЦК ВКП(б) з'яўляецца магутнейшым сродкам для хутчэйшай ліквідацыі тэарэтычнай адсталасці нашых кадраў.

У заключэнне работы нарады выступіў начальнік палітаддзела тав. Міроненка, які паставіў перад актывам рад практычных задач у справе рэалізацыі пастановы ЦК ВКП(б) аб прапагандзе ў партарганізацыях часцей і падраздзяленняў акругі.

Нарада партыйнага актыва часцей НКВД БССР аднадушна адобрыла гістарычную пастанову ЦК ВКП(б). Актыў выказаўся за стварэнне пры палітаддзеле акругі групы кваліфікаваных лектараў, штатных і пазаштатных, якія будуць сістэматычна чытаць лекцыі для камандзіраў і палітработнікаў, самастойна вывучаючых марксізм-ленінізм.

Адзначыўшы нездавальняючую работу нізавога друку ў справе прапаганды марксізма-ленінізма, актыў выказаўся за скліканне семінара рэдактараў шматтыражак. Пры палітаддзеле акругі будзе наладжан семінар для кваліфікаваных прапагандыстаў.

ПАШЫРАНЫ ПЛЕНУМ ЦК ФРАНЦУЗСКАЙ КОМПАРТЫІ

ПАРЫЖ, 21 лістапада. (ТАСС). У прэзідыум пленума ЦК комуністычнай партыі Францыі, які адкрыўся сёння, выбраны тт. Кашэн, Торэз, Дзюкло, Жытон, Андрэ Марці, Семар і байцы інтэрнацыянальных брыгад Дзюмон, Тангі і Віторы, якія вярнуліся з Іспаніі.

Пасля кароткага ўступнага слова Кашэна з вялікім дакладам аб пазіцыі комуністычнай партыі ў адносінах надзвычайных дэкрэтаў выступіў **Артур Рамет**, які падверг рэзкай крытыцы гэтыя дэкрэты галечы.

Па вылічэннях урада, сказаў Рамет, расходы дзяржавы і дэпартаментаў у 1939 годзе дасягнуць 137 мільярдаў франкаў, тады як даходы складаюць толькі 80 мільярдаў франкаў. Для таго, каб пакрыць гэты дэфіцыт, неабходна правесці ў жыццё меры, указаныя ў праграме народнага антыфашысцкага фронта. Гэтыя меры ярчэй усяго выражаны лозунгам: «Прымусіць плаціць багачоў!» Далей Рамет напамінае аб мерапрыемствах, якія высунула французская компартыя для аздараўлення эканомікі і фінансаў краіны: забарону ўцечкі капіталаў за граніцу, устанаўленне кантролю дзяржавы над банкамі, нацыяналізацыю страхавых кампаній і буйных прамысловых канцэрнаў і т. д.

У заключэнне Рамет падкрэсліў, што цяперашняя ўнутраная палітыка французскага ўрада з'яўляецца прамым вынікам мюнхенскай капітуляцыі.

Затым выступіў рад сакратароў буйнейшых абласных арганізацый партыі. Усе выступаўшыя падверглі рэзкай крытыцы ўнутраную палітыку ўрада Даладзье—Рэйно.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

Як паведамляецца ў афіцыяльнай зводцы іспанскага міністэрства абароны, 21 лістапада на цэнтральным фронце рэспубліканскія войскі адбілі спробу інтэрвентаў прасунуцца ў сектары Эсліда.

На іншых франтах становішча без змен.

20 лістапада 3 італьянскія трохматорныя самалёты «Савойя-81» прабавалі бамбардыраваць Алікантэ. Агонь рэспубліканскіх зенітных батарэй прымусіў іх уцякаць. У той-жа дзень 3 італьянскія самалёты бамбардыравалі Гандыа (порт на ўзбярэжжы Міжземнага мора, на паўднёвы ўсход ад Валенсіі). Ёсць ахвяры.

УДЗЕЛ СОВЕЦКАЙ ДЭЛЕГАЦЫІ Ў ПАХАВАННІ АТАЦЮРКА

АНКАРА, 22 лістапада. (ТАСС). Учора на пахаванні турэцкага прэзідэнта Атацюрка ў Анкары каманда маракоў совецкага эсмінца прадэфіліравала перад труной памёршага. У Этнаграфічным музеі, дзе часова ўстаноўлена труна Атацюрка, на відным месцы ўскладзен вялікі вянок з надпісам: «Ад Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік».

Камандуючы турэцкім флотам адмірал Шукру Окан выказаў совецкім маракам падзяку за іх удзел у пахаванні Атацюрка.

Каманда эсмінца 22 лістапада выехала ў Стамбул.

ПАХОД НА АПАЗІЦЫЙНЫ ДРУК У ПОЛЬШЧЫ

ВАРШАВА, 21 лістапада. (ТАСС). Польскі ўрад рыхтуе да апублікавання новы закон аб «правах і абавязках» польскага друку. Па вестках газет, закон будзе ўведзен у сілу ў бліжэйшыя дні без санкцыі сейма.

Новы закон прадугледжвае драконаўскія пакаранні і рэпрэсіі ў адносінах рэдактароў, журналістаў і выдаўцоў, якіх улады палічаць патрэбным абвінаваціць у апублікаванні «шкодных артыкулаў», прычым тэрміну «шкодныя артыкулы» надаецца вельмі шырокае талкаванне. Газеце, змясціўшай такога роду артыкулы, адгэтуль будзе пагражаць не толькі канфіскацыя, але і поўнае закрыццё.

Закон прадугледжвае адмену гласнасці судовых працэсаў па справах друку. У прыватнасці, адмяняецца публічнае слуханне працэсаў па абвінавачанню рэдактароў у «зняваге гонару» розных урадавых саноўнікаў.

Газета «Дзеннік людовы» заяўляе, што новы сейм, выбраны на аснове фашысцкага выбарчага закона, і праект закона аб друку з'яўляюцца звеннямі адной і той-жа палітыкі наступлення крайніх рэакцыйных кругоў на астаткі дэмакратычных правоў у Польшчы.

ПАГАДНЕННЕ ПАМІЖ ГЕРМАНІЯЙ І ЧЭХАСЛАВАКІЯЙ

ПРАГА, 22 лістапада. (ТАСС). Учора ў Берліне было падпісана пагадненне паміж германскім і чэхаславацкім урадамі, якое закранае пытанне аб устанаўленні «дакладных» граніц, узаемнай аптацыі грамадзян і «сумеснай» пабудовы двух важных будаўніцтваў: аўтастрады Вена—Брно—Брэслаўль і канала, злучаючага Дунай з Одэрам.

У рэзультаце «выпраўлення» граніц да Германіі адыходзяць 166 новых пунктаў, пераважна невялікіх раёнаў, Чэхаславакіі-ж варочаецца каля 30 нязначных паселішчаў. Аўтастрада Вена—Брно—Брэслаўль, злучаючая Аўстрыю з Германскай Сілезіяй, будзе перасякаць усю тэрыторыю Маравіі і ўключана ў склад германскіх аўтастрад. Працяг аўтастрады па тэрыторыі Чэхаславакіі — 65 кілометраў. Будаўніцтвам аўтастрады будзе кіраваць генеральны інспектар германскіх аўтастрад Тодт. Аўтастрада будзе ўласнасцю Германіі. Работы будуць праводзіцца чэхамі. Канал, які злучае Дунай з Одэрам, будзе праходзіць па лініі Козель (Германія) — Мараўска Острава—Пржэроў—Хадонін і далей к Дэвіну (паблізу Братыславы). Гэты пункт па апошняму пагадненню пераходзіць да Германіі. Пабудова канала разлічана на 4—5 год. Сродкі адпускаюцца абодвума дзяржавамі.

Адначасова чэхаславацкая дэлегацыя ў Берліне падпісала з Германіяй пагадненне аб паветраных зносінах праз тэрыторыю Чэхаславакіі.

Антыяпонскае паўстанне ў Манчжурыі

ШАНХАЙ, 21 лістапада. (ТАСС). Па паведамленню газеты «Даваньбао», у Хайларэ (Заходняя Манчжурыя) паўстала супроць японскіх улад дывізія мангольскіх войск у саставе 15.000 чалавек. Паўстаўшыя забілі некалькі японскіх афіцэраў і захвацілі вялікую колькасць запасаў прадуктаў харчавання і ваеннага снаражэння. Аб'яднаўшыся з кітайскімі партызанамі, паўстаўшыя рыхтуюцца выступіць супроць японцаў.

ПРАТЭСТЫ СУПРОЦЬ ФАШЫСЦКІХ ЗВЕРСТВАЎ

Амерыканскі друк прадаўжае публікаваць вялікую колькасць пратэстаў супроць праследвання яўрэяў у Германіі. «Саюз выкладчыкаў каледжэй у Нью-Ерку» патрабуе ўвядзення эмбарго (забароны) на вываз тавараў у Германію.

З Канады паведамляюць, што хваля пратэстаў супроць яўрэйскіх пагромаў у Германіі ахапіла ўсю краіну. У знак пратэста супроць яўрэйскіх пагромаў у Германіі студэнты Макджыльскага універсітэта разграмілі германскі клуб у Монрэале. Абураныя дэманстранты агалашалі лозунгі: «Далоў германскі фашызм» і інш.

Якуб Колас

ПАГРОМШЧЫКАМ

Цянюе над светам кастлявы шкілет,
Звісае дубіна.
Сцяг «чыстае расы» нясе людаед,
Пагромшчык з Берліна.
Ваяцкім запалам ахоплен салдат,
Нямецкі граміла.
На многія сотні год пнецца назад
Лахматы гарыла.
Доўбня — яго права, закон яго — бот
І доўгія рукі.
Дык што яму значыць растрэсці народ
І выгнаць на мукі?
Бо з ім хаўрусуе сам лорд Чэмберлен
І прэм'ер з Парыжа,
Пан Бек прад ім гнецца да самых кален
І бот яго ліжа.
За ім Мусаліні, вядомы дзялок,
І з ім самураі,
Вялікі, маленькі фашысцкі кручок —
Вось світа якая!
Чаму-ж і не лезці яму напралом,
Не выламаць дзверы?
Што-ж? Сёння ён чыніць яўрэям пагром,
А заўтра — прэм'ерам.
Адно-ж няхай помніць ваяка «зольдат»,
Сусветны граміла:
Калі ён папрэцца ў совецкі наш сад,
Тут зломіць ён рыла.

К. І. НЕСЦЕРАЎ — шофер-стаханавец газагенератарнай машыны Іванаўскага механізаванага лесапункта, Бярэзінскага раёна, які выконвае сваю норму на 150—180 проц.
Фото Я. Салавейчыка.

Тав. М. І. Калінін на будаўніцтве Палаца Советаў

21 лістапада днём Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР тав. М. І. Калінін наведаў будаўніцтва Палаца Советаў.

На галоўнай будаўнічай пляцоўцы тав. Калінін уважліва азнаёміўся з пабудовай фундаментаў Палаца і аглядзеў ужо гатовы галоўны фундамент будынка, які прадстаўляе сабой два велізарных жалезабетонных канцэнтрычных кальца. Міхаіл Іванавіч цікавіўся таксама пабудовай фундаментаў пад вестыбюлі, файэ і кулуары.

Зараз на галоўны фундамент укладваюцца масіўныя сталёвыя пліты. Адна з такіх пліт была ўкладзена ў прысутнасці тав. Калініна. Тав. Калініну былі паказаны магутныя дзерыккраны, пры дапамозе якіх будзе весціся мантаж.

Пасля гэтага тав. Калінін накіраваўся ў мадэльную майстэрню будаўніцтва. Тут ён агледзеў мадэль Палаца Советаў у адну сотую яго велічыні, а таксама мадэлі вялікай залы.

У архітэктурнай майстэрні тав. Калінін падрабязна азнаёміўся з праектамі вялікай і малай залаў Палаца Советаў, праектамі файэ, а таксама праектамі памяшканняў для апарата Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР. Міхаіл Іванавіч дэталёва цікавіўся архітэктурным афармленнем фасадаў Палаца.

Развітваючыся з будаўнікамі, тав. Калінін пажадаў ім поспехаў у далейшай рабоце. (ТАСС).

НАСЕННАВОДЧАЯ НАРАДА ПА ІЛЬНУ

Учора пры Наркамземе БССР адкрылася нарада па пытанню аб насеннаводстве ільну. На нараду прыехалі лепшыя стаханаўцы і стаханаўкі па ільну, старшыні насеннаводчых калгасаў, аграномы ільнанасенных станцый. Ад Рэчыцкага раёна на нараду прыехала дэпутат Вярхоўнага Совета БССР звеннявая па ільну калгаса «Пабеда», Халмецкага сельсовета, тав. М. А. Саранчук.

Тав. Саранчук са сваім звяном у гэтым годзе сеяла два гектары сартавога ільну. Правільна прымяняючы аграгэхніку, яна з кожнага гектара атрымала па 14 цэнтнераў ільнасемя высокай якасці. За зданае ільнасемя звяно атрымала прэмій-надбавак 4.970 рублёў.

На нарадзе выступіла звеннявая калгаса «Новае жыццё», Стара-Вадвянскага сельсовета, Шклоўскага раёна, тав. М. Абрамовіч, якая ў гэтым годзе з плошчы ў 2 гектары атрымала ільнасемя па 10,10 цэнтнера з кожнага гектара.

За ільнасемя звяно атрымала прэмій-надбавак 8.832 рублі і за трасту 1.752 рублі. Кожная калгасніца звяна на ільняны працадзень атрымала 15 рублёў 75 капеек. Усяго ў гэтым калгасе здана 76 цэнтнераў ільнасемя пры плане 38,76 цэнтнера і атрымана за зданае семя 39.511 рублёў, а за ўсю ільнапрадукцыю 46.673 рублі.

Пасля даклада старшага агранома-насенавода Наркамзема БССР тав. Волкава разгарнуліся спрэчкі.

Сёння нарада прадаўжае сваю работу.

Усебеларуская нарада работнікаў тарфяной прамысловасці

22 лістапада на дзённым пасяджэнні Усебеларускай нарады работнікаў тарфяной прамысловасці прадаўжаліся спрэчкі па дакладу тав. Захарава. Стаханаўцы, кіраўнікі торфзаводаў, арцелей і інжынерна-тэхнічныя работнікі ў сваіх выступленнях па-большэвіцку ўскрывалі прычыны, якія прывялі да ганебнага зрыву торфаздабычы ў сезоне 1938 года.

Асаблівай крытыцы была падвергнута работа трэста Белторф (дырэктар Бражынскі) і яго планавага аддзела (начальнік т. Аксючыц). Тт. **Азерскі** (торфзавод «Свабода»), **Кахановер** (торфзавод «Дукоры»), **Яроцкі** і іншыя ў сваіх выступленнях прыводзілі многа фактаў, якія паказваюць, што Белторф складае свае планы без уліку канкрэтнага становішча асобных заводаў.

Заслужанай крытыцы на нарадзе падвергнута работа Цэнтральнага праўлення профсаюза тарфянікаў (старшыня т. Куніцкі) і мясцовых профарганізацый. Выступаўшыя ўказвалі, што профсаюзныя арганізацыі дрэнна кіруюць стаханаўскім рухам, не наладзілі палітычна-выхаваўчай і культурна-масавай работы сярод тарфянікаў. Культработнікі, бяседчыкі, агітатары — рэдкія госці ў інтэрнатах.

На вячэрнім пасяджэнні, пасля заключнага слова тав. **Захарава**, удзельнікі нарады аднадушна прынялі зварот да ўсіх стаханаўцаў, ударнікаў, рабочых і работніц, інжынераў, тэхнікаў і гаспадарнікаў тарфяной прамысловасці БССР. Яны заклікаюць шырэй разгарнуць соцыялістычнае спаборніцтва за своечасовую падрыхтоўку да сезона 1939 года, за стварэнне ўмоў для выканання і перавыканання праграмы здабычы торфу ў будучым годзе.

З вялікім уздымам удзельнікі нарады прынялі тэкст прывітальнага пісьма таварышу Сталіну. Словы прывітання любімаму правадыру народаў, другу і бацьку беларускага народа, выклікаюць бурную авацыю прысутных. Магутнае «ура» змяняецца спевам «Інтэрнацыянала».

Для выпрацоўкі канкрэтных прапаноў па асобных галінах торфпрамысловасці створаны 4 секцыі: механізацыі, заработнай платы, капітальнага будаўніцтва і арганізаванага набору рабочай сілы. Секцыі будуць працаваць 23 лістапада.

ПАВЕДАМЛЕННЕ

25 лістапада, у 12 гадзін дня, у Доме партактыва (вялікая зала) адбудзецца пленум Менскага абкома КП(б)Б.

Сакратар Менабкома КП(б)Б А. МАТВЕЕЎ.

Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 270 (6246) | 23 лістапада 1938 г., серада | ЦАНА 10 КАП.

СЕННЯ У НУМАРЫ:

Тав. М. І. Калінін на будаўніцтве Палаца Советаў.
ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ:
Консультацыя вывучаючым гісторыю ВКП(б). Што такое богашукальніцтва. Што такое богабудаўніцтва.
А. І. Нікалаеў — План работы парткома.
В. Заікін — Парторг.
Г. Осіпаў — Новыя большэвіцкія кадры.
Нарада партыйнага актыва часцей НКВД БССР.
АРТЫКУЛЫ:
Г. Анбор — Міжнародны агляд.
І. Бачэліс — Сулейман Стальскі.

Міхась Лынькоў — Пра нараду чырвонаармейскіх пісьменнікаў.
Праф. Е. В. Корчыц — Рак і барацьба з ім.
Г. Паўлаў — Так нельга праводзіць калгасныя сходы.
С. Паповіч — Пералому яшчэ няма.
ЖЫЦЦЕ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ:
Б. З. Урэцкі — Як мы білі японскіх самураяў.
Якуб Колас — Верш. Пагромшчыкам.
Усебеларуская нарада работнікаў тарфяной прамысловасці.
Насеннаводчая нарада па ільну.

ЗА РУБЯЖОМ:
Пашыраны пленум ЦК французскай компартыі.
На франтах у Іспаніі.
Удзел совецкай дэлегацыі ў пахаванні Атацюрка.
Паход на апазіцыйны друк у Польшчы.
Пагадненне паміж Германіяй і Чэхаславакіяй.
Антыяпонскае паўстанне ў Манчжурыі.
Пратэсты супроць фашысцкіх зверстваў.
Міжнародны шахматны турнір.

ДАПАМАГАЦЬ СОВЕЦКАЙ ІНТЭЛІГЕНЦЫІ АВАЛОДВАЦЬ БОЛЬШЭВІЗМАМ

Перамога соцыялізма ў нашай краіне стварыла шырокія прасторы для развіцця талентаў, для развіцця людзей навукі. Канула ў вечнасць кашмарнае мінулае, калі капіталізм мяў, давіў народныя таленты, ператвараючы інтэлігенцыю ў сваіх рабоў.

У нашай краіне за годы совецкай улады ўзняліся да вяршынь навукі тысячы і дзесяткі тысяч былых рабочых і сялян. Гэта асяроддзе вылучыла дасканалыя кадры арганізатараў, дзяржаўных дзеячоў, якія з гонарам апраўдваюць аказанае ім давер'е, працуюць, не пакладаючы рук, на карысць нашай соцыялістычнай радзімы.

Кадры совецкай інтэлігенцыі складаюць інжынеры, вучоныя, настаўнікі, работнікі мастацтва, нашы камандзіры вытворчасці, людзі, якія ўзняліся да кіравання ўсімі галінамі гаспадаркі, — дзяржаўныя служачыя, партыйныя кіраўнікі, камандзіры Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, многамільённы атрад работнікаў разумовай працы, чыя творчая энергія ўзбагачае і рухае навуку наперад. Краіна ў праве ганарыцца сваёй інтэлігенцыяй, якую па праву называюць сольлю совецкай зямлі.

Кадры совецкай інтэлігенцыі граюць велізарную ролю ў соцыялістычным будаўніцтве. Верныя сыны і дочкі нашага народа адгадваюць тайны прыроды, заваёўваюць ледзяныя прасторы Арктыкі, робяць бліскучыя пералёты, водзяць з незвычайнай быстрынёй паязды, авалодваюць вышынямі тэхнікі, павышаюць прадукцыйнасць працы, прывіваюць нашым дзецям комуністычны светапогляд, дабіваюцца высокіх ураджаяў на калгасных палях. Наша інтэлігенцыя кроўна звязана са сваім народам, яна верна служыць соцыялістычнай радзіме. Совецкая інтэлігенцыя — роўнапраўны член соцыялістычнага грамадства.

У сваім дакладзе аб праекце Канстытуцыі СССР на Надзвычайным VIII з'ездзе Советаў таварыш Сталін гаварыў: «Наша совецкая інтэлігенцыя гэта — зусім новая інтэлігенцыя, звязаная ўсімі карэннямі з рабочым класам і сялянствам». Інтэлігенцыя «...з'яўляецца цяпер роўнапраўным членам совецкага грамадства, дзе яна разам з рабочымі і сялянамі, у адной упражцы з імі, вядзе стройку новага бяскласавага соцыялістычнага грамадства».

На ўсіх этапах барацьбы за будаўніцтва соцыялізма партыя Леніна—Сталіна, яе Цэнтральны Камітэт, асабіста таварыш Сталін заўсёды падкрэслівалі неабходнасць чулых, клапатлівых адносін да запросаў і патрэб інтэлігенцыі, да яе палітычнага выхавання. Кожная партыйная арганізацыя, кожны партыйны кіраўнік павінны зразумець, што ігнараванне совецкай інтэлігенцыі з'яўляецца варожым перажыткам, зусім нецярпімым у нашай краіне.

У пастанове ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» запісана, што «Такія антыбольшэвіцкія адносіны да совецкай інтэлігенцыі з'яўляюцца дзікімі, хуліганскімі і небяспечнымі для совецкай дзяржавы. Неабходна зразумець, што іменна закіданасць палітычнай работы сярод інтэлігенцыі, сярод нашых кадраў, прывяла да таго, што частка нашых кадраў, якая аказалася па-за палітычным уплывам партыі і пазбаўленая ідэйнай загартоўкі, палітычна звіхнулася, заблыталася і стала здабычай замежных разведак і іх трацкісцка-бухарынскай і буржуазна-нацыяналістычнай агентуры».

Кіруючыя партыйныя, совецкія і гаспадарчыя кадры, наша інтэлігенцыя павінны вырашаць вялікія задачы дзяржаўнай важнасці, ва ўпартай працы на карысць нашай радзімы апраўдаць высокае давер'е народных мас. Совецкая інтэлігенцыя павінна выкаваць з сябе кіраўнікоў ленінска-сталінскага тыпу. Для гэтага неабходна ўзброіць нашу інтэлігенцыю марксісцка-ленінскай тэорыяй, комуністычным светапоглядам, дапамагчы ёй самастойна вывучыць гісторыю нашай партыі, авалодаць большэвізмам.

«Кароткі курс гісторыі ВКП(б)» у першую чаргу звернут да нашых кіруючых кадраў, да совецкай інтэлігенцыі. Задача кожнай партыйнай арганізацыі— практычна дапамагчы інтэлігенцыі, служачым дзяржаўнага і гаспадарчага апарата авалодаць скарбніцай марксізма-ленінізма, глыбока вывучыць рэволюцыйную тэорыю, пераўтвараючую свет. Абавязак райкомаў ведаць запросы і патрэбы інтэлігенцыі, уцягваць яе ў актыўнае грамадскае жыццё.

У сувязі з выхадам у свет гісторыі ВКП(б), апублікаваннем пастановы ЦК ВКП(б) узнялася на небывалую вышыню палітычная актыўнасць совецкай інтэлігенцыі. Яна гарыць жаданнем авалодаць большэвізмам, выконваць даручэнні партыйных, совецкіх і прафесіянальных арганізацый. Вось чаму нецярпімым з'яўляецца тое, што асобныя партыйныя кіраўнікі прадаўжаюць старыя адносіны да інтэлігенцыі.

У некаторых раёнах палітычная работа сярод насельніцтва пасля выбараў значна аслабла. Партыйным арганізацыям маглі-б аказаць неацанімую дапамогу настаўнікі, аграномы, сельскія ўрачы. Гэтага не хочуць зразумець у Горацкім райкоме партыі, дзе разваліліся многія агіткалектывы, дзе ігнаруюць уцягненне інтэлігенцыі ў грамадскае жыццё. У раёне ёсць 300 настаўнікаў, 1000 студэнтаў сельгасінстытута, дзесяткі аграномаў, урачоў, сотні служачых, сярод якіх райком не праводзіць ніякай работы, не дапамагае гэтым таварышам авалодваць большэвізмам.

У Хойніцкім і Лельчыцкім раёнах райкомы партыі правялі сходы сельскай інтэлігенцыі. У Хойніцкім раёне на сходзе прысутнічала 50 чалавек. Партыйным кіраўнікам прышлося выслухаць зусім заслужаныя папрокі ад выступаўшых таварышаў. Урач т. Земчанка крытыкаваў райком за тое, што інтэлігенцыя раёна адарвана ад грамадскай работы, ёй не аказваецца дапамога ў індывідуальным вывучэнні «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

Задача кожнай партыйнай арганізацыі—навучыць кадры інтэлігенцыі самастойна вывучаць класікаў марксізма-ленінізма. Таварышы, абмяркоўваючы пастанову ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)», адабраюць індывідуальны метад авалодання вышынямі навукі. Вось, напрыклад, пярвічная партыйная арганізацыя менскай фабрыкі імя Куйбышэва правяла нараду інтэлігенцыі. Прысутныя дзяліліся вопытам работы над кнігай, расказвалі, з якім інтарэсам яны прыступілі да самастойнага вывучэння гісторыі ВКП(б).

Партыйныя арганізацыі павінны паглядзець, як арганізавана работа нашых кадраў, дапамагчы ім культурна скарыстаць час, павесці барацьбу з растратай каштоўнага часу на непатрэбныя нарады і пасяджэнні. Трэба правільна размеркаваць грамадскія заданні паміж таварышамі, каб пазбегнуць перагрузкі найбольш актыўнай часткі нашых кадраў і такім чынам даць ёй магчымасць самастойна працаваць над энцыклапедыяй марксізма-ленінізма, «Кароткім курсам гісторыі ВКП(б)». Умець рацыянальна скарыстаць час, правільна арганізаваць свой рабочы дзень — гэта пытанне вялікай важнасці.

Глыбокае вывучэнне гісторыі ВКП(б) павысіць ідэалагічную загартаванасць совецкай інтэлігенцыі, узброіць іх ведамі законаў грамадскага развіцця, уменнем арыентавацца ва ўнутранай і міжнароднай абстаноўцы. Авалоданне большэвізмам узніме яшчэ вышэй рэволюцыйную пільнасць нашых кадраў, мабілізуе іх на выкрыццё да канца трацкісцка-бухарынскіх і нацыянал-фашысцкіх бандытаў, здраднікаў нашай радзімы.

Пярвейшы абавязак кожнай партарганізацыі, кожнага партыйнага кіраўніка — давесці да сазнання нашых кадраў пастанову ЦК ВКП(б), дапамагчы совецкай інтэлігенцыі самастойна авалодваць марксізмам-ленінізмам.

НАРАДА ПАРТЫЙНАГА АКТЫВА ЧАСЦЕЙ НКВД БССР

20—21 лістапада адбылася нарада партыйнага актыва часцей НКВД БССР. Актыў заслухаў даклад загадчыка аддзела прапаганды і агітацыі ЦК КП(б)Б тав. Бедзіна аб рашэнні ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

Па дакладу разгарнуліся ажыўленыя спрэчкі. Выступіўшыя тт. Тіканаў, Акчурын, Панцелееў, Шкляр і іншыя адзначылі, што выпуск «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» і пастанова ЦК ВКП(б) знамянуюць новую паласу ў арганізацыі большэвіцкай прапаганды, новы ўздым у ідэйным жыцці нашай партыі і краіны, што пастанова ЦК ВКП(б) з'яўляецца магутнейшым сродкам для хутчэйшай ліквідацыі тэарэтычнай адсталасці нашых кадраў.

У заключэнне работы нарады выступіў начальнік палітаддзела тав. Міроненка, які паставіў перад актывам рад практычных задач у справе рэалізацыі пастановы ЦК ВКП(б) аб прапагандзе ў партарганізацыях часцей і падраздзяленняў акругі.

Нарада партыйнага актыва часцей НКВД БССР аднадушна адобрыла гістарычную пастанову ЦК ВКП(б). Актыў выказаўся за стварэнне пры палітаддзеле акругі групы кваліфікаваных лектараў, штатных і пазаштатных, якія будуць сістэматычна чытаць лекцыі для камандзіраў і палітработнікаў, самастойна вывучаючых марксізм-ленінізм.

Адзначыўшы нездавальняючую работу нізавога друку ў справе прапаганды марксізма-ленінізма, актыў выказаўся за скліканне семінара рэдактароў шматтыражак. Пры палітаддзеле акругі будзе наладжан семінар для кваліфікаваных прапагандыстаў.

ПАШЫРАНЫ ПЛЕНУМ ЦК ФРАНЦУЗСКАЙ КОМПАРТЫІ

ПАРЫЖ, 21 лістапада. (ТАСС). У прэзідыум пленума ЦК комуністычнай партыі Францыі, які адкрыўся сёння, выбраны тт. Кашэн, Торэз, Дзюкло, Жытон, Андрэ Марці, Семар і байцы інтэрнацыянальных брыгад Дзюмон, Тангі і Віторы, якія вярнуліся з Іспаніі.

Пасля кароткага ўступнага слова Кашэна з вялікім дакладам аб пазіцыі комуністычнай партыі ў адносінах надзвычайных дэкрэтаў выступіў **Артур Рамет**, які падверг рэзкай крытыцы гэтыя дэкрэты галечы.

Па вылічэннях урада, сказаў Рамет, расходы дзяржавы і дэпартаментаў у 1939 годзе дасягнуць 137 мільярдаў франкаў, тады як даходы складаюць толькі 80 мільярдаў франкаў. Для таго, каб пакрыць гэты дэфіцыт, неабходна правесці ў жыццё меры, указаныя ў праграме народнага антыфашысцкага фронта. Гэтыя меры ярчэй усяго выражаны лозунгам: «Прымусіць плаціць багачоў!» Далей Рамет напамінае аб мерапрыемствах, якія высунула французская компартыя для аздараўлення эканомікі і фінансаў краіны: забарону ўцечкі капіталаў за граніцу, устанаўленне кантролю дзяржавы над банкамі, нацыяналізацыю страхавых кампаній і буйных прамысловых канцэрнаў і т. д.

У заключэнне Рамет падкрэсліў, што цяперашняя ўнутраная палітыка французскага ўрада з'яўляецца прамым вынікам мюнхенскай капітуляцыі.

Затым выступіў рад сакратароў буйнейшых абласных арганізацый партыі. Усе выступаўшыя падверглі рэзкай крытыцы ўнутраную палітыку ўрада Далад'е—Рэйно.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

Як паведамляецца ў афіцыяльнай зводцы іспанскага міністэрства абароны, 21 лістапада на цэнтральным фронце рэспубліканскія войскі адбілі спробу інтэрвентаў прасунуцца ў сектары Эсліда.

На іншых франтах становішча без змен.

20 лістапада 3 італьянскія трохматорныя самалёты «Савойя-81» прабавалі бамбардыраваць Алікантэ. Агонь рэспубліканскіх зенітных батарэй прымусіў іх уцякаць. У той-жа дзень 3 італьянскія самалёты бамбардыравалі Гандыа (порт на ўзбярэжжы Міжземнага мора, на паўднёвы ўсход ад Валенсіі). Ёсць ахвяры.

УДЗЕЛ СОВЕЦКАЙ ДЭЛЕГАЦЫІ Ў ПАХАВАННІ АТАЦЮРКА

АНКАРА, 22 лістапада. (ТАСС). Учора на пахаванні турэцкага прэзідэнта Атацюрка ў Анкары каманда маракоў совецкага эсмінца прадэфіліравала перад трунай памёршага. У Этнаграфічным музеі, дзе часова ўстаноўлена труна Атацюрка, на відным месцы ўскладзен вялікі вянок з надпісам: «Ад Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік».

Камандуючы турэцкім флотам адмірал Шукру Окан выказаў совецкім маракам падзяку за іх удзел у пахаванні Атацюрка.

Каманда эсмінца 22 лістапада выехала ў Стамбул.

ПАХОД НА АПАЗІЦЫЙНЫ ДРУК У ПОЛЬШЧЫ

ВАРШАВА, 21 лістапада. (ТАСС). Польскі ўрад рыхтуе да апублікавання новы закон аб «правах і абавязках» польскага друку. Па вестках газет, закон будзе ўведзен у сілу ў бліжэйшыя дні без санкцыі сейма.

Новы закон прадугледжвае драконаўскія пакаранні і рэпрэсіі ў адносінах рэдактароў, журналістаў і выдаўцаў, якіх улады палічаць патрэбным абвінаваціць у апублікаванні «шкодных артыкулаў», прычым тэрміну «шкодныя артыкулы» надаецца вельмі шырокае талкаванне. Газеце, змясціўшай такога роду артыкулы, адгэтуль будзе пагражаць не толькі канфіскацыя, але і поўнае закрыццё.

Закон прадугледжвае адмену гласнасці судовых працэсаў па справах друку. У прыватнасці, адмяняецца публічнае слуханне працэсаў па абвінавачанню рэдактароў у «знявазе гонару» розных урадавых саноўнікаў.

Газета «Дзеннік людовы» заяўляе, што новы сейм, выбраны на аснове фашысцкага выбарчага закона, і праект закона аб друку з'яўляюцца звеннямі адной і той-жа палітыкі наступлення крайніх рэакцыйных кругоў на астаткі дэмакратычных правоў у Польшчы.

ПАГАДНЕННЕ ПАМІЖ ГЕРМАНІЯЙ І ЧЭХАСЛАВАКІЯЙ

ПРАГА, 22 лістапада. (ТАСС). Учора ў Берліне было падпісана пагадненне паміж германскім і чэхаславацкім урадамі, якое закранае пытанне аб устанаўленні «дакладных» граніц, узаемнай аптацыі грамадзян і «сумеснай» пабудовы двух важных будаўніцтваў: аўтастрады Вена—Брно—Брэслаўль і канала, злучаючага Дунай з Одэрам.

У рэзультаце «выпраўлення» граніц да Германіі адыходзяць 166 новых пунктаў, пераважна невялікіх раёнаў, Чэхаславакіі-ж варочаецца каля 30 нязначных паселішчаў. Аўтастрада Вена—Брно—Брэслаўль, злучаючая Аўстрыю з Германскай Сілезіяй, будзе перасякаць усю тэрыторыю Маравіі і ўключана ў склад германскіх аўтастрад. Працяг аўтастрады па тэрыторыі Чэхаславакіі — 65 кілометраў. Будаўніцтвам аўтастрады будзе кіраваць генеральны інспектар германскіх аўтастрад Тодт. Аўтастрада будзе ўласнасцю Германіі. Работы будуць праводзіцца чэхамі. Канал, які злучае Дунай з Одэрам, будзе праходзіць па лініі Козель (Германія) — Мараўска Острава—Пржэроў—Хадонін і далей к Дэвіну (паблізу Братыславы). Гэты пункт па апошняму пагадненню пераходзіць да Германіі. Пабудова канала разлічана на 4—5 год. Сродкі адпускаюцца абодвума дзяржавамі.

Аднача́сова чэхаславацкая дэлегацыя ў Берліне падпісала з Германіяй пагадненне аб паветраных зносінах праз тэрыторыю Чэхаславакіі.

Антыяпонскае паўстанне ў Манчжурыі

ШАНХАЙ, 21 лістапада. (ТАСС). Па паведамленню газеты «Даваньбао», у Хайларэ (Заходняя Манчжурыя) паўстала супроць японскіх улад дывізія мангольскіх войск у саставе 15.000 чалавек. Паўстаўшыя забілі некалькі японскіх афіцэраў і захвацілі вялікую колькасць запасаў прадуктаў харчавання і ваеннага снаражэння. Аб'яднаўшыся з кітайскімі партызанамі, паўстаўшыя рыхтуюцца выступіць супроць японцаў.

ПРАТЭСТЫ СУПРОЦЬ ФАШЫСЦКІХ ЗВЕРСТВАЎ

Амерыканскі друк прадаўжае публікаваць вялікую колькасць пратэстаў супроць праследвання яўрэяў у Германіі. «Саюз выкладчыкаў каледжэй у Нью-Ерку» патрабуе ўвядзення эмбарго (забароны) на вываз тавараў у Германію.

З Канады паведамляюць, што хваля пратэстаў супроць яўрэйскіх пагромаў у Германіі ахапіла ўсю краіну. У знак пратэста супроць яўрэйскіх пагромаў у Германіі студэнты Макджыльскага універсітэта разграмілі германскі клуб у Монрэале. Абураныя дэманстранты агалашалі лозунгі: «Далоў германскі фашызм» і інш.

Якуб Колас

ПАГРОМШЧЫКАМ

Цягнюе над светам кастлявы шкілет,
Звісае дубіна.
Сцяг «чыстае расы» нясе людаед,
Пагромшчык з Берліна.
Ваяцкім запалам ахоплен салдат,
Нямецкі граміла.
На многія сотні год пнецца назад
Лахматы гарыла.
Доўбня — яго права, закон яго — бот
І доўгія рукі.
Дык што яму значыць растрэсці народ
І выгнаць на мукі?
Бо з ім хаўрусуе сам лорд Чэмберлен
І прэм'ер з Парыжа,
Пан Бек прад ім гнецца да самых кален
І бот яго ліжа.
За ім Мусаліні, вядомы дзялок,
І з ім самураі,
Вялікі, маленькі фашысцкі кручок —
Вось світа якая!
Чаму-ж і не лезці яму напралом,
Не выламаць дзверы?
Што-ж? Сёння ён чыніць яўрэям пагром,
А заўтра — прэм'ерам.
Адно-ж няхай помніць ваяка «зольдат»,
Сусветны граміла:
Калі ён папрэцца ў совецкі наш сад,
Тут зломіць ён рыла.

К. І. НЕСЦЕРАЎ — шофер-стаханавец газагенератарнай машыны Івянаўскага механізаванага лесапункта, Бярэзінскага раёна, які выконвае сваю норму на 150—180 проц.
Фото Я. Салавейчыка.

Тав. М. І. Калінін на будаўніцтве Палаца Советаў

21 лістапада днём Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР тав. М. І. Калінін наведаў будаўніцтва Палаца Советаў.

На галоўнай будаўнічай пляцоўцы тав. Калінін уважліва азнаёміўся з пабудовай фундаментаў Палаца і аглядзеў ужо гатовы галоўны фундамент будынка, які прадстаўляе сабой два велізарных жалезабетонных канцэнтрычных кальца. Міхаіл Іванавіч цікавіўся таксама пабудовай фундаментаў пад вестыбюлі, файэ і кулуары.

Зараз на галоўны фундамент укладваюцца масіўныя сталёвыя пліты. Адна з такіх пліт была ўкладзена ў прысутнасці тав. Калініна. Тав. Калініну былі паказаны магутныя дзерыккраны, пры дапамозе якіх будзе весціся мантаж.

Пасля гэтага тав. Калінін накіраваўся ў мадэльную майстэрню будаўніцтва. Тут ён аглядзеў мадэль Палаца Советаў у адну сотую яго велічыні, а таксама мадэлі вялікай залы.

У архітэктурнай майстэрні тав. Калінін падрабязна азнаёміўся з праектамі вялікай і малай залаў Палаца Советаў, праектамі файэ, а таксама праектамі памяшканняў для апарата Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР. Міхаіл Іванавіч дэталёва цікавіўся архітэктурным афармленнем фасадаў Палаца.

Развітваючыся з будаўнікамі, тав. Калінін пажадаў ім поспехаў у далейшай рабоце. (ТАСС).

НАСЕННАВОДЧАЯ НАРАДА ПА ІЛЬНУ

Учора пры Наркамземе БССР адкрылася нарада па пытанню аб насеннаводстве ільну. На нараду прыехалі лепшыя стаханаўцы і стаханаўкі па ільну, старшыні насеннаводчых калгасаў, аграномы ільнанасенных станцый. Ад Рэчыцкага раёна на нараду прыехала дэпутат Вярхоўнага Совета БССР звеннявая па ільну калгаса «Пабеда», Халмецкага сельсовета, тав. М. А. Саранчук.

Тав. Саранчук са сваім звяном у гэтым годзе сеяла два гектары сартавога ільну. Правільна прымяняючы агратэхніку, яна з кожнага гектара атрымала па 14 цэнтнераў ільнасемя высокай якасці. За зданае ільнасемя звяно атрымала прэмій-надбавак 4.970 рублёў.

На нарадзе выступіла звеннявая калгаса «Новае жыццё», Стара-Вадвянскага сельсовета, Шклоўскага раёна, тав. М. Абрамовіч, якая ў гэтым годзе з плошчы ў 2 гектары атрымала ільнасемя па 10,10 цэнтнера з кожнага гектара.

За ільнасемя звяно атрымала прэмій-надбавак 8.832 рублі і за трасту 1.752 рублі. Кожная калгасніца звяна на ільняны працадзень атрымала 15 рублёў 75 капеек. Усяго ў гэтым калгасе здана 76 цэнтнераў ільнасемя пры плане 38,76 цэнтнера і атрымана за зданае семя 39.511 рублёў, а за ўсю ільнапрадукцыю 46.673 рублі.

Пасля даклада старшага агранома-насенавода Наркамзема БССР тав. Волкава разгарнуліся спрэчкі.

Сёння нарада прадаўжае сваю работу.

Усебеларуская нарада работнікаў тарфяной прамысловасці

22 лістапада на дзённым пасяджэнні Усебеларускай нарады работнікаў тарфяной прамысловасці прадаўжаліся спрэчкі па дакладу тав. Захарава. Стаханаўцы, кіраўнікі торфзаводаў, арцелей і інжынерна-тэхнічныя работнікі ў сваіх выступленнях па-большэвіцку ўскрывалі прычыны, якія прывялі да ганебнага зрыву торфаздабычы ў сезоне 1938 года.

Асаблівай крытыцы была падвергнута работа трэста Белторф (дырэктар Бражынскі) і яго планавага аддзела (начальнік т. Аксючыц). Тт. **Азерскі** (торфзавод «Свабода»), **Кахановер** (торфзавод «Дукоры»), **Яроцкі** і іншыя ў сваіх выступленнях прыводзілі многа фактаў, якія паказваюць, што Белторф складае свае планы без уліку канкрэтнага становішча асобных заводаў.

Заслужанай крытыцы на нарадзе падвергнута работа Цэнтральнага праўлення профсаюза тарфянікаў (старшыня т. Куніцкі) і мясцовых профарганізацый. Выступаўшыя ўказвалі, што профсаюзныя арганізацыі дрэнна кіруюць стаханаўскім рухам, не наладзілі палітычна-выхаваўчай і культурна-масавай работы сярод тарфянікаў. Культработнікі, бяседчыкі, агітатары — рэдкія госці ў інтэрнатах.

На вячэрнім пасяджэнні, пасля заключнага слова тав. **Захарава**, удзельнікі нарады аднадушна прынялі зварот да ўсіх стаханаўцаў, ударнікаў, рабочых і работніц, інжынераў, тэхнікаў і гаспадарнікаў тарфяной прамысловасці БССР. Яны заклікаюць шырэй разгарнуць соцыялістычнае спаборніцтва за своечасовую падрыхтоўку да сезона 1939 года, за стварэнне ўмоў для выканання і перавыканання праграмы здабычы торфу ў будучым годзе.

З вялікім уздымам удзельнікі нарады прынялі тэкст прывітальнага пісьма таварышу Сталіну. Словы прывітання любімаму правадыру народаў, другу і бацьку беларускага народа, выклікаюць бурную авацыю прысутных. Магутнае «ура» змяняецца спевам «Інтэрнацыянала».

Для выпрацоўкі канкрэтных прапаноў па асобных галінах торфпрамысловасці створаны 4 секцыі: механізацыі, заработнай платы, капітальнага будаўніцтва і арганізаванага набору рабочай сілы. Секцыі будуць працаваць 23 лістапада.

ПАВЕДАМЛЕННЕ

25 лістапада, у 12 гадзін дня, у Доме партактыва (вялікая зала) адбудзецца пленум Менскага абкома КП(б)Б.

Сакратар Менабкома КП(б)Б А. МАТВЕЕЎ.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ

ПАРТОРГ

Палітрук тав. І. М. Тэў працуе парторгам. Партарганізацыя тут невялікая, але парторг змог правільна расставіць сілы, накіраваць работу партарганізацыі на рашэнне галоўных задач.

Комуністы тт. Юраў, Казанцаў, Кагановіч аказваюць канкрэтную дапамогу камандзірам узводаў у арганізацыі і практычным кіраўніцтве соцспаборніцтвам.

У барацьбе за высокія ўзоры баявой і палітычнай падрыхтоўкі выраслі новыя выдатнікі з маладых байцоў. Да такіх адносяцца тт. Кароціч, Алімаў, Калінічэў.

З пачатку вучэбнага года партарганізацыя прыняла ў кандыдаты ВКП(б) лепшых маладых камандзіраў тт. Байцова і Тарчылеўскага і ў групу спачуваючых ВКП(б) — чырвонаармейца-выдатніка т. Саннікава.

Вялікае месца ў практычнай рабоце тав. Тэва займае кіраўніцтва комсамольскай арганізацыяй. Комсоргу тав. Шарыкаву парторг аказвае дапамогу ў планаванні работы, расстаноўцы комсамольскіх сіл, практычна дапамагае ў выкананні намечанага плана.

У плане комсорга на гэты месяц цэнтральнае месца займае вучоба маладых байцоў і выхаваўчая работа з комсамольцамі і несаюзнай моладдзю.

Партарганізацыя прыступіла да азнаямлення комуністаў з пастановай ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

В. ЗАІКІН.

ДАКУМЕНТ ВЕЛІЗАРНАЙ ВАЖНАСЦІ

ВІЦЕБСК (Кар. «Звязды»). На пасяджэнні бюро Віцебскага абкома КП(б)Б распрацаваны канкрэтныя мерапрыемствы па растлумачэнню комуністам, комсамольцам, совецкай інтэлігенцыі і ўсім працоўным вобласці пастановы ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

Згодна рашэння бюро абкома, гэтымі днямі ў Віцебску, Полацку, Оршы і Лепелі будуць праведзены гарадскія і раённыя сходы партыйнага актыва з дакладамі аб пастанове ЦК ВКП(б). У астатніх раёнах вобласці будуць праведзены райпартсходы.

На прадпрыемствах, ва ўстановах і навучальных установах рабочыя, служачыя, студэнты, настаўнікі з вялікім натхненнем знаёмяцца з пастановай ЦК ВКП(б), выказваюць сваё жаданне самастойна глыбока вывучаць гераічную гісторыю большэвіцкай партыі.

ДЭПУТАТ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР ПРЫНЯТ У РАДЫ ПАРТЫІ

СТАРЫЯ ДАРОГІ. Пярвічная партыйная арганізацыя Старадарожскай машынна-трактарнай станцыі налічвае 4 членаў і 7 кандыдатаў партыі. Сярод іх 5 кандыдатаў прыняты ў гэтым годзе. Партыйная арганізацыя прыняла ў групу спачуваючых восем чалавек. У рады партыі і спачуваючых прыняты лепшыя людзі, стаханаўцы, бязмежна адданыя справе партыі Леніна—Сталіна.

Так, прынят у кандыдаты партыі тав. Рыбак Іван Максімавіч, лепшы брыгадзір комсамольскай трактарнай брыгады—дэпутат Вярхоўнага Совета БССР; стаханавец-сталяр тав. Дубік Філімон; механік трактарнай майстэрні тав. Дубіна Сяргей. За апошні час пераведзен з кандыдатаў у члены партыі старшы механік тав. Сігаеў.

К. Н. ЖАУРЫД.

Урач першай совецкай бальніцы гор. Барысава Саламон Наумавіч Кліонскі за вывучэннем гісторыі ВКП(б). Фото Жукоўскага (СФ).

ПЛАН РАБОТЫ ПАРТКОМА

План работы — гэта важнейшы дакумент партыйнай арганізацыі. План сістэматызуе і арганізуе работу партыйнай арганізацыі, дысцыплінуе кіраўнікоў Састаўленне плана паркома— вельмі сур'ёзная і адказная справа. Але план толькі тады будзе сапраўдным, калі ён строга выконваецца Вось чаму праверка выканання адыгрывае выключную ролю.

У партарганізацыі Гомельскага тлушчакамбіната яшчэ не так даўно недаацэньвалі значэння плана работы партарганізацыі. План звычайна складаўся сакратаром парткома і без стараннага абмеркавання зацвярджаўся на бюро парткома. Па свайму зместу і форме план хутчэй быў падобен на звычайны календарны расклад. Выкананне плана не кантралявалася.

У кастрычніку ў нас адбыўся справаздачны сход партарганізацыі. Сход намеціў рад практычных мерапрыемстваў па палепшанню работы партарганізацыі. Гэта рашэнне і прапановы комуністаў ляглі ў аснову пры складанні плана.

Як партком зараз складае план? За некалькі дзён да пасяджэння парткома я разам з групай членаў парткома склаў план на лістапад. Гэты праект плана быў размножан і раздан усім членам парткома і групе партыйнага актыва. Таварышы добра пазнаёміліся з пытаннямі, намечанымі ў плане, а пасля прынялі актыўны ўдзел пры яго абмеркаванні на пасяджэнні парткома. Комуністы ўнеслі рад істотных папраўак і дадаткаў.

Наогул трэба сказаць, што ў адрозненне ад мінулага, зацверджанне плана праходзіла вельмі ажыўлена. Пры яго абмеркаванні выступіла пяць комуністаў. Член партыі тав. Чэрнін унёс некаторыя змены па частцы кантролю выканання намечаных пытанняў у плане. Каштоўныя заўвагі далі і другія комуністы, якія прысутнічалі на парткоме.

Складаючы месячны план, перш за ўсё, кіраваліся тым, што зараз з'яўляецца новым у рабоце партарганізацыі, на чым патрэбна сканцэнтраваць асноўную ўвагу. Ідэйнае выхаванне комуністаў, совецкай інтэлігенцыі, — палітычная работа сярод рабочых — вось вузлавыя пытанні, якія займаюць цэнтральнае месца ў плане Вядома, у плане адлюстраваны і другія пытанні партыйнага жыцця (справаздача дырэктара, аб перапісу насельніцтва, работа профсаюзнай арганізацыі і інш.).

Канцэнтруючы ўвагу на пытаннях абароннай работы на камбінаце, мы заслухалі даклад начальніка штаба ППХА тав. Рома. Партком распрацаваў рад канкрэтных мерапрыемстваў па ажыўленню абароннай работы. Комуністы правялі ў цэхах гутаркі аб міжнародным становішчы, аб неабходнасці трымаць увесь наш народ у стане мабілізацыйнай гатоўнасці.

У асноўным прыняты план выконваецца. Ёсць часамі адступленні, прадыктаваныя жыццём. У партарганізацыі праводзіцца работа па росту партыі, па прывіўцы густу ў комуністаў, совецкай інтэлігенцыі да самастойнага авалодвання марксізмам-ленінізмам. У гэтым вялікую дапамогу павінны адыграць планавыя індывідуальныя кансультацыі, лекцыі па гісторыі ВКП(б), філасофіі і т. д. Зараз комуністы знаёмяцца з пастановай ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

А. І. НІКАЛАЕУ,
сакратар парткома Гомельскага тлушчакамбіната.

ЛЕКЦЫІ І КАНСУЛЬТАЦЫІ

ГОМЕЛЬ. (Спец. кар. «Звязды»). Партыйны кабінет Гомельскага аддзялення Беларускай чыгункі аказвае вялікую дапамогу совецкай інтэлігенцыі, якая вывучае гісторыю ВКП(б). Сістэматычна арганізоўваюцца лекцыі і кансультацыі. Пастаяннымі наведвальнікамі парткабінета з'яўляюцца настаўнікі, інжынеры, тэхнікі і служачыя.

19 лістапада сярод слухачоў лекцыі па першай тэме «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» большасць была інтэлігенты Апрача лекцый па гісторыі ВКП(б) арганізоўваюцца даклады па міжнароднаму становішчу.

Для самастойнай работы над кнігай адведзены і абсталяваны спецыяльныя пакоі, у якіх арганізаваны выстаўкі па першаму раздзелу «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ВЫВУЧАЮЧЫМ ГІСТОРЫЮ ВКП(б)

ШТО ТАКОЕ БОГАШУКАЛЬНІЦТВА

Пасля паражэння рэволюцыі 1905 года наступіла паласа чорнай рэакцыі. Контррэволюцыя люта распраўлялася з рабочым класам. Гэта наступленне контррэволюцыі шло і на ідэалагічным фронце. Паявілася цэлая зграя пісак з асяроддзя ліберальнай інтэлігенцыі, якія аплёўвалі рэволюцыю, «разнасілі» марксізм, прапаведвалі рэлігію, містыку.

Узнік цэлы рад рэлігійных гурткоў і плыняў сярод буржуазнай інтэлігенцыі.

Адною з такіх рэакцыйных рэлігійна-філасофскіх плыняў было богашукальніцтва.

Цэнтрам дзейнасці пецербургскіх богашукальнікаў было «Рэлігійна-філасофскае таварыства». Цэнтрам богашукальніцкіх груп у Маскве былі журналы «Перевал», «Весы». Ідэйнымі важакамі богашукальніцтва былі Мярэжкоўскі, былыя «легальныя марксісты» Булгакоў, Бердзяеў і іншыя.

Выступаючы як крайнія індывідуалісты, апяваючы ўсяляк разнузданасць, маральнае растленне пад відам «культу асобы», богашукальнікі раздувалі папоўскія брэдні аб асабістай бяссмертнасці.

«Дайшоўшы да самай крайнасці, буржуазны індывідуалізм, — пісаў Плеханаў, — прыводзіць да таго, што чалавек хапаецца за пытанне аб сваёй асабістай бяссмертнасці, як за галоўнае пытанне быцця». (Творы. Т. XVII, стар. 300).

Прапаведдзю тлетворнага, папоўскага вучэння аб бяссмертнасці душы, аб загробным жыцці, якою папы ўцяшалі эксплаатуемыя масы, богашукальнікі стараліся ўнушаць масам пагарду да зямнога жыцця. Класавую барацьбу пролетарыята супроць эксплаататараў яны абвяшчалі «мяшчанскага ладу вам».

Выкрываючы контррэволюцыйную ролю богашукальніцтва, Ленін пісаў:

«Не выпадкова, але ў сілу **неабходнасці** ўся наша рэакцыя наогул, ліберальная (вехаўская, кадэцкая) рэакцыя ў прыватнасці «кінуліся» на рэлігію. Адной палкі, аднаго кнута мала; палка ўсё-такі надламана». (Творы. Т. XV, стар. 89).

Богашукальнікі, як і іншыя мракабесы, дапамагалі памешчыкам і буржуазіі абзавесціся духоўнай палкай, духоўным кнутом, дапамагалі ўсыпляць і прытупляць класавае самасазнанне працоўных.

ШТО ТАКОЕ БОГАБУДАЎНІЦТВА

Упадніцтва, нявер'е ў сілы рэволюцыі, расчараванне ў рэволюцыі, якое асабліва ўзмацнілася ў асяроддзі інтэлігенцыі пасля паражэння рэволюцыі 1905 года, захапіла і частку партыйных інтэлігентаў з ліку прымыкаўшых у 1905 годзе да большэвікоў (Багданаў, Базараў, Луначарскі) і меншавікоў (Юшкевіч, Валенцінаў і інш.).

Прыкрываючыся крывадушным прызнаннем марксізма, двурушнічаючы, яны прабавалі знішчыць марксісцкі матэрыялізм, падмяніць яго модным сярод буржуазнай інтэлігенцыі ідэалістычнай філасофіяй Маха і Авенарыуса.

Гэту ідэалістычную філасофію,—махізм, які з'яўляўся ўтончанай абаронай рэлігіі,—яны прабавалі выдаць за «філасофію пролетарыята». Апіраючыся на гэту ідэалістычную філасофію, Луначарскі, Базараў і іншыя адкрыта выступілі ў абарону рэлігіі, сталі прапаведваць стварэнне новай рэлігіі—«соцыялістычнай рэлігіі».

Віднейшы прадстаўнік богабудаўніцтва Багданаў не абмяжоўваўся адстайваннем ідэалізма: ён адкрыта выступіў у абарону рэлігіі, абвясціўшы яе «мэтазгоднай формай калектыўнай арганізацыі», запэўняючы, што рэлігія і яе носьбіты заўсёды выступалі нібы «прагрэсіўным» фактарам у развіцці чалавецтва. Багданаў папрабаваў зблізіць навуковае і рэлігійнае мышленне, г. зн. заняўся адкрытым усхваленнем рэлігійнага мракабесся. Зыходзячы з багданаўскіх установак, яшчэ больш адкравенна выступіў А. В. Луначарскі.

У зборніку «Нарысы па філасофіі марксізма», у артыкуле «Атэізм», Луначарскі абвясціў соцыялізм «глыбока рэлігійным». Нарэшце, у спецыяльнай кнізе «Рэлігія і соцыялізм» Луначарскі прабаваў падрабязна абгрунтаваць «новую, соцыялістычную рэлігію», Ён высоўвае недарэчны тэрмін, недарэчнае выражэнне **«рэлігійны атэізм»**, запэўняючы, што гэта «новая» рэлігія рашуча адрозніваецца ад рэлігій у звычайным разуменні гэтага слова. Аднак тут справа не толькі ў тэрміне, не толькі ў выражэнні, як гэта можа паказацца на першы погляд: гутарка ішла аб рэакцыйнай спробе **апраўдання рэлігійнага мракабесся,** гутарка ішла аб прамым пераходзе на бок самых адкрытых, ваяўнічых ворагаў дыялектычнага матэрыялізма. «У чым задача ўсякіх рэлігій мінулага?» — звяртаўся з пытаннем Луначарскі. І, замест таго, каб паказаць, што **рэлігія — опіум для народа,** замест таго, каб ускрыць, што рэлігія скажае сапраўднае разуменне свету, служыць сродкам у руках эксплаататарскіх класаў, ён адказвае: мэта ўсякай рэлігіі — «падпарадкаванне прыроды і максімум развіцця жыцця» (гл «Нарысы па філасофіі марксізма», стар. 156 1908). Такім чынам, Луначарскі не толькі сцвярджае, што любая рэлігія мае станоўчае значэнне але і прабуе ўстанавіць нейкую агульнасць паміж задачамі рэлігіі і задачамі пролетарыята. Праўда, ён тут-жэ заяўляе, што пролетарыят у адрозненне ад старых рэлігій стаіць на пазіцыі «рэлігійнага атэізма», аднак і тут Луначарскі зараз-жа агаляе сапраўдны твар свайго «атэізма» У той час як нават буржуазныя атэісты XVIII стагоддзя, выступаўшыя супроць сярэдневяковай феадальнай рэлігіі, справядліва сцвярджалі, што паняцце «бог» ёсць паняцце, здольнае толькі «выклікаць агіду», што пад «богам» выступаў звычайна ідэалізаваны цар, сярэдневяковы феадал, дэспат і т. д., Луначарскі ўмудрыўся заявіць, што «ўяўленне аб богу мае ў сабе нешта вечна прыгожае» (там-жа, стар. 157).

Такім чынам, пропаведзь «рэлігіі без бога» немінуча ператваралася ў богабудаўнікоў у адкрытую прапаганду самога «госпада бога», хаця і некалькі «абноўленага», але ў цэлым прынцыпова супадаючага са звычайнымі папоўскімі брэднямі.

Ленін пісаў, што богабудаўнікі, як і богашукальнікі, упрыгожыўшы рэлігію і ідэю боджанькі ў самы прыгожы «ідэйны» касцюм, далі ў рукі махровых рэакцыянераў больш тонкую зброю для духоўнага разбэшчвання і ўсыплення мас, чым афіцыяльная рэлігія, прапаведуемая ў цэрквах «чыноўнікамі ў расах», «жандарамі ва Хрысце». Яны, гаварыў Ленін, «падфарбавалі, падсахарылі ідэю клерыкалаў, Пурышкевічаў, Нікалая II і пп. Струве, бо **на справе** ідэя Бога **ім** дапамагае трымаць народ у рабстве... прыукрасілі ланцугі, якімі яны скоўваюць цёмных рабочых і мужыкоў». (Творы Т. XVII, стар. 84).

Выступленне богабудаўнікоў супроць марксізма-ленінізма прасякнута нянавісцю не толькі да тэорыі пролетарыята, але і да яго рэволюцыйнай практыкі: яно неразрыўна звязана з антыленінскай барацьбой адзавістаў і іх прыяцеляў з лагера ліквідатараў-меншавікоў супроць нашай партыі. Вось чаму богабудаўнікі не абмяжаваліся толькі «тэарэтычнай» дзейнасцю: яны стварылі спецыяльную антыпартыйную групку «Уперад», арганізавалі на востраве Капры, у Італіі, фракцыйную школу, слухачоў якой выхоўвалі ў варожасці да большэвікоў. У 1910 годзе «ўперодаўцы» стварылі такую-ж школу ў Болонье, прыцягнулі туды для работы Іуду-Троцкага і яго прыяцеляў—ліквідатараў. Такім чынам, богабудаўнікі аказаліся **на практыцы** такімі-ж ворагамі партыі, як і ў галіне філасофіі. Партыя большэвікоў абвясціла ім бязлітасную барацьбу. Спецыяльна супроць богабудаўнікоў Ленін выпусціў рад работ, у тым ліку сваю геніяльную кнігу «Матэрыялізм і эмпірыокрытыцызм», якая ўяўляе сабой новы, вышэйшы этап у развіцці дыялектычнага матэрыялізма. Велізарную дапамогу ў барацьбе з усімі ворагамі марксізма аказаў Леніну яго геніяльны саратнік таварыш Сталін.

У 1909 годзе на нарадзе расшыранай рэдакцыі большэвіцкай газеты «Пролетарый» богабудаўнікі і адзавісты, прадстаўляўшыя адзіную антыбольшэвіцкую групку, былі выгнаны з большэвіцкай арганізацыі.

НОВЫЯ БОЛЬШЭВІЦКІЯ КАДРЫ

КІРАУСК. Значна ўзрасла палітычная актыўнасць комсамольцаў. Многія з іх у перыяд выбараў актыўна працавалі агітатарамі, сакратарамі ўчастковых і акруговых выбарчых камісій Комсамольцы паказалі бязмежную адданасць нашай соцыялістычнай радзіме.

Пасля выбараў 60 лепшых комсамольцаў вылучаны на адказныя кіруючыя пасады. Комсамолец т. Шчэрбіч, які працаваў старшынёй калгаса «Чырвонае Букіно», прынят у кандыдаты ВКП(б) і вылучан загадчыкам аддзела палітвучобы райкома комсамола.

Вылучаны на кіруючую работу і іншыя актывісты грамадскай работы. Комсамолец тав Ціханавец вылучан намеснікам упаўнаважанага райупаўкамзага. Прыняты ў кандыдаты партыі комсамолец т. Ермаловіч і вылучан на пасаду старшыні райспажыўсаюза. Дырэктар НСШ комсамолец тав. Голуб вылучан намеснікам загадчыка райана, загадчык райашчадкасы тав. Кагановіч зараз працуе загадчыкам райфа.

Маладыя кадры апраўдваюць аказанае ім давер'е, упарта авалодваюць палітычнымі ведамі.

Г. ОСІПАУ.

МІЖНАРОДНЫ АГЛЯД

Міжнародныя падзеі за прайшоўшы перыяд яшчэ раз з надзвычайнай яркасцю прадэманстравалі перад усім светам неаспрэчны тэзіс аб тым, што чым больш капітулююць буржуазна-дэмакратычныя краіны перад фашысцкімі агрэсарамі, тым больш наглымі і надакучлівымі становяцца іх патрабаванні.

Палітыка ўступак, якая праводзіцца буржуазна - дэмакратычнымі дзяржавамі, зусім не выклікаецца сапраўднай сілай фашысцкіх агрэсараў. Наадварот, ні для Францыі, ні для Англіі не з'яўляецца сакрэтам, што ўнутранае эканамічнае і палітычнае становішча як у Германіі, так і ў Італіі, а таксама і Японіі нельга расцэньваць інакш, як вельмі цяжкае.

Аб выключна абвастрыўшымся ўнутрыпалітычным становішчы ў Германіі сведчаць страшэнныя па сваіх размерах і зверскіх прыёмах яўрэйскія пагромы, арганізаваныя ў гэтыя дні фашысцкімі ўладамі. Увесь сусветны друк, уключаючы тую частку яе, якая сімпатызіруе германскаму фашызму, падкрэслівае арганізаваны характар гэтых пагромаў. Спроба германскага ўрада прыпісаць страшэнныя злачынствы германскаму народу, паказаць «стыхійны» характар яўрэйскіх пагромаў, нібы «народную помсту» за забойства фашысцкага дыпламата, пацярпела поўны правал Найшырэйшыя слаі германскага насельніцтва абураны варварскімі расправамі над непавіннымі афярамі. Недарма яўрэйскія пагромы суправаджаліся шматлікімі арыштамі немцаў, выказаўшых голасна сваё абурэнне па поваду адбываючагася. Увесь цывілізаваны свет з агіднасцю і нянавісцю глядзіць на фашысцкіх пагромшчыкаў, канібалаў XX стагоддзя, якія прабуюць вярнуць Германію да першабытных часоў поўзвярынага становішча чалавецтва.

Фашысцкія кіраўнікі гатовы ісці на ўсё, каб толькі затрымаць надыходзячы крах іх крывавай тэрарыстычнай дыктатуры Яны скарыстоўваюць расавыя і нацыянальныя забабоны, каб ашукаць працоўныя масы, адвесці ад сябе «народны гнеў».

Эканамічнае і фінансавае становішча ацягашчонай ваенным цяжарам Германіі пагаршаецца з кожным днём. Працоўнае насельніцтва Германіі пасаджана на галодны паёк. Фашысцкая дзяржава патрабуе ад іх усё новых і новых афяр для вядзення вайны. Падаткі бесперапынна растуць. Даволі сказаць, што падаткі выраслі з 5.650 мільёнаў марак у 1932 г. да 17,5 мільярда марак у 1938 годзе. Шырокія масы сялянства, дробнай буржуазіі разараюцца. У 1937 годзе ў Германіі закрылася 9.448 саматужных майстэрань, а ў гэтым годзе мяркуецца закрыць яшчэ 600 тысяч. Незадаволенне ў масах прымае яшчэ больш яркія формы.

Буржуазны друк усё часцей паведамляе аб такіх фактах, як дэзертырства з германскай арміі пратэсты рабочых якія выражаюцца, між іншым, у форме масавага псавання ваеннай прадукцыі і абсталявання прадпрыемстваў, хваляванні сярод хатніх гаспадынь, у выніку растучай дарагоўлі, і, нарэшце, антываенныя дэманстрацыі, якія дасягнулі значных размераў напярэдадні падрыхтоўкі нападу Германіі на Чэхаславакію.

Рост антыфашысцкіх настрояў у Германіі — вось асноўная прычына зверскіх пагромаў, арганізаваных фашысцкімі правіцелямі.

***

Красамоўную характарыстыку цяжкага ўнутранага становішча ў Японіі даў днямі англійскі відны кансерватар Уінстон Чэрчыль у сваім артыкуле, апублікаваным у «Дэйлі тэлеграф энд Морнінг пост», газеце, якую нельга западозрыць у жаданні перавялічваць труднасці японскай ваеншчыны.

«У Японіі, — піша ён, — становішча абвастраецца з кожным месяцам, па меры таго, як расшыраецца вайна. Насельніцтва Японіі пакутуе пад цяжарам падаткаў. Урад стаіць тварам да твару перад цяжэйшай задачай — утрымання на азіяцкім кантыненце звыш мільёна салдат і дорага каштуючага ваеннага апарата. Японія вымушана ўвозіць усё большую колькасць ваеннай сыравіны. Краіна адчувае вастрэйшы недахоп у нафце і каучуку. Запасы металаў, неабходныя для вайны, зусім мізэрныя. Крэдыт вычарпаўся, і экспартныя магчымасці Японіі далёка не ў стане пакрыць неабходны імпарт. Запасы золата зменшыліся на 75 проц. з таго часу, як пачалося ўварванне ў Кітай».

Чэрчыль падвяргае крытычнаму аналізу «перамогі» Японіі ў Кітаі і прыходзіць да наступнага вываду:

«Японскія салдаты, сканцэнтраваныя ў Кітаі, змаглі прасунуцца ўздоўж чыгунак і рэк, але яны зусім не ў стане кантраляваць краіну... Японская армія стараецца трымаць у сваіх руках умацаваныя пункты і гарады. Але ў яе нехапае сіл, каб перанесці ваенныя аперацыі за сцены горада. Гэта было-б усё роўна безмэтна, бо японцам ніколі не ўдасца паралізаваць дзеянні партызан.. Партызаны складаюць унушальную сілу. Яны вызначаюцца мужнасцю і, раптоўна з'яўляючыся, яны наносяць удары японцам... Вось чаму японскі генеральны штаб прымушан абмяжоўваць свае аперацыі лініяй фронта і ўцяшацца відам сцяжкоў, наколатых на ваенную карту ў тых месцах, якія ён лічыць сваімі».

Чэрчыль папярэджвае японскіх мілітарыстаў напамінаючы ім аб лёсе Напалеона: «Японцы,—піша ён, — як відаць, следуюць па стапах Напалеона, які прабаваў у свой час узяць Маскву».

Аб цяжкім эканамічным становішчы Японіі, аб галечы японскага селяніна, аб самагубствах і дэзертырстве японскіх салдат, аб растучым незадаволенні найшырэйшых працоўных мас Японіі піша ўсё часцей увесь сусветны буржуазны друк. Вось апошнія красамоўныя факты і лічбы: у Японіі налічваецца зараз, не гледзячы на велізарны рост ваеннай прамысловасці, 1.815 тыс. беспрацоўных. Рабочы дзень японскага рабочага павялічан да 14—16 гадзін. На асобных прадпрыемствах рабочы не пакідае фабрыкі на працягу 32 гадзін. Узмацніліся няшчасныя выпадкі на вытворчасці: у 1936 г. раненых і забітых налічвалася 8.706 чалавек, у 1937 г. — 12.793. За першую палову 1938 г. у адным Токіо было ранена і забіта на вытворчасці 6.951 чалавек.

***

Аб катастрафічна цяжкім унутрыпалітычным становішчы Польшчы можна меркаваць па нядаўна адбыўшыхся там выбарах у сейм. Гэтыя выбары прайшлі пад знакам байкота. 1938 год, у параўнанні з ранейшымі выбарчымі кампаніямі, даў рэкордна мізэрныя лічбы выбаршчыкаў: галасавала толькі 67,36 проц. усіх выбаршчыкаў. Пры гэтым трэба ўлічыць, што польскі выбарчы закон і без таго пазбаўляе права голасу вялікую колькасць рабочых і сялян. Арганізатары выбараў прымянялі самы жорсткі тэрор. За заклік да байкоту было арыштавана звыш 2 тысяч чалавек. Паліцыя сілай цягнула выбаршчыкаў да урнаў.

Нарэшце, ацэньваючы вынікі выбараў у сейм, трэба прыняць пад увагу і такі характэрны для польскай рэчаіснасці факт, як велізарная колькасць так званых «несапраўдных» галасоў, інакш кажучы, галасоў, накіраваных супроць урада.

Працоўныя масы Польшчы, даведзеныя да поўнай галечы і разарэння памешчыкамі і буржуазіяй, усё менш давяраюць свайму ўраду. Апошні сваёй палітыкай бязмежнага прэсмыкацельства і лакейства перад Гітлерам ставіць Польшчу ўсё у большую залежнасць ад фашысцкай Германіі. Гэта палітыка з'яўляецца палітыкай здрады нацыянальным інтарэсам польскага народа.

***

Характэрную карціну прадстаўляюць парламенцкія выбары ў ЗША, якія адбыліся 8 лістапада. Выбіраліся: увесь састаў ніжняй палаты кангрэса (амерыканскі парламент) і трэцяя частка верхняй палаты сената. Апрача таго, выбіраліся губернатары многіх штатаў. Выбары гэтыя трэба разглядаць, як падрыхтоўчы этап да прэзідэнцкіх выбараў 1940 г.

Якія-ж іх рэзультаты? Рэспубліканская партыя, якая прадстаўляе інтарэсы найбольш рэакцыйных кругоў фінансавага капітала ЗША, атрымала 75 новых месц у палаце прадстаўнікоў і 8 месц — у сенаце. Праўда, большасць у абедзьвюх палатах кангрэса асталася за дэмакратычнай партыяй — партыяй Рузвельта, якая мае 261 мандат (з 435) у палаце прадстаўнікоў і 69 (з 96) мандатаў у сенаце. Усё-ж вядомы поспех лагера рэакцыі на выбарах нельга ігнараваць Праграма рэспубліканскай партыі — гэта далейшае наступленне на жыццёвы ўзровень рабочага класа і на дэмакратычныя правы працоўных ва ўнутранай палітыцы і праслаўуты «ізаляцыянізм», які азначае на практыцы ўступкі фашысцкім агрэсарам, ва знешняй палітыцы.

Компартыя ў гэтай выбарчай кампаніі ставіла сваёй мэтай згуртаванне сіл дэмакратычнага фронта. Компартыя таму не высоўвала сваіх кандыдатаў (за выключэннем аднаго — у Нью Ерку), не жадаючы драбіць галасоў у барацьбе супроць стаўленікаў рэакцыі.

Выбары, якія адбыліся ў ЗША, падкрэсліваюць з выключнай сілай неабходнасць згуртавання ўсіх дэмакратычных сіл у краіне супроць узнімаючай галаву рэакцыі.

***

Уведзенае ў дзеянне англа-італьянскае пагадненне выгадна не Англіі, а Італіі. Недарма англійскаму прэм'ер-міністру Чэмберлену прышлося з такімі труднасцямі дабівацца ратыфікацыі гэтага пагаднення ў парламенце. Грамадская думка ў Англіі была рашуча настроена супроць гэтага пагаднення, так ярка адлюстраваўшага палітыку капітуляцыі англійскага імперыялізма перад фашысцкім агрэсарам.

Згодна гэтага пагаднення Англія прызнала афіцыяльна італьянскае заваяванне Абісініі. Апрача таго, Італія дабілася прызнання Англіяй італьянскага ўплыву як ў Міжземным і Красным морах, так і на Афрыканскім узбярэжжы і ў Аравіі, гэта значыць іменна ў тых раёнах, якія з'яўляюцца арэнай жорсткай англа-італьянскай барацьбы. Нарэшце, італьянцы спадзяюцца атрымаць у бліжэйшы час у Лондане пазыку ў 30 мільёнаў фунтаў стэрлінгаў, так неабходную для пустой казны фашысцкіх «заваяваццеляў».

Аднак, значэнне англа-італьянскага пагаднення далёка не вычэрпваецца яго асноўнымі пунктамі. Увядзенне ў дзеянне гэтага пагаднення азначае далейшае развязванне фашысцкай інтэрвенцыі ў Іспаніі. Зараз, як ніколі раней, інтэрвенты атрымліваюць магчымасць прадаўжаць захватніцкую вайну ў Іспаніі. Італьянскія войскі і ўзбраенні ўсё ў большай колькасці прыбываюць на Пірэнейскі поўвостраў.

Англійскі журнал «Нью Стэйтсмен энд Нейшэн», крытыкуючы англійскую палітыку ўступак агрэсару, піша: «Мы, не хістаючыся, заяўляем, што, праводзячы падобную палітыку, брытанскі ўрад прадасць свабоду Іспаніі і Еўропы. Гэта палітыка з'яўляецца ракавой для безапаснасці нашых уласных астравоў і Францыі».

Сапраўды, фашысцкія інтэрвенты пагражаюць не толькі Іспаніі. Яны пагражаюць перарэзаць галоўнейшыя морскія шляхі Англіі і Францыі да іх велізарных каланіяльных уладанняў у Афрыцы і ў Азіі.

Г. АНБОР.

НА ЛЕСАЗАГАТОЎКАХ

ПЕРАЛОМУ ЯШЧЭ НЯМА

Наша рэспубліка мае ўсе неабходныя ўмовы для таго, каб выканаць і перавыканаць план лесазагатовак і лесавывазкі гэтага года. Трэба толькі навесці большэвіцкі парадак у лясной гаспадарцы, пакончыць з астаткамі канцылярска-бюракратычных метадаў кіраўніцтва Наркамлеса, пакончыць з гнілымі «тэорыямі» некаторых раённых партыйных і совецкіх кіраўнікоў аб сезоннасці лесазагатовак, разгарнуць шырокую масава-палітычную работу сярод рабочых у лесе і ўзначаліць стаханаўскі рух.

Як-жа абстаіць справа з лесазагатоўкамі і лесавывазкай на сёнешні дзень? Трэба прама сказаць — належнага пералому няма. Многія раённыя партыйныя і совецкія кіраўнікі паранейшаму не аддаюць належнай увагі лесазагатоўкам і лесавывазцы. Цэлы рад раёнаў Магілеўскай вобласці адкладвае лесазагатоўкі да сканчэння бульбапаставак. У Бярэзінскім, Бялыніцкім, Кіраўскім, Клічаўскім, Касцюковіцкім і інш. раёнах апаратыўныя заданні спушчаны калгасам і сельсоветам толькі 10—12 лістапада, у Рэчыцкім — 14 лістапада. Старшыня Кленіцкага сельсовета, Смалявіцкага раёна, Папельскі катэгарычна забараніў лесазагатоўчым арганізацыям заключаць дагаворы з калгасамі і калгаснікамі. Заслаўскі РК КП(б)Б замест таго, каб дапамагчы лясным работнікам, зняў начальніка лесаўчастка і паслаў яго ўпаўнаважаным па пытаннях, не звязаных з лесам.

Ва многіх месцах да такога важнейшага мерапрыемства, як заключэнне дагавораў з калгасамі, падыходзяць фармальна - бюракратычна: дагаворы заключаюць з праўленнямі калгасаў, зусім не клапоцячыся аб індывідуальных дагаворах з калгаснікамі і аднаасобнікамі. Па Рэчыцкаму раёну ўсвоілі такі метад заключэння індывідуальных дагавораў з калгаснікамі: прадстаўнік мехпункта здае ў сельсовет пэўную колькасць падпісаных мехпунктам, але не запоўненых бланкаў дагавораў, а сакратар сельсовета выконвае ўсю астатнюю работу па запаўненню дагавора. Калгаснік не бачыць прадстаўніка мехпункта і не мае магчымасці пры падпісанні дагавора азнаёміцца ні з умовамі працы, ні з парадкам аплаты.

Па Хойніцкаму раёну індывідуальныя дагаворы з'яўляюцца аднабаковымі дагаворамі — без подпісаў калгаснікаў. У Рагачоўскім і Журавіцкім раёнах чамусьці лічаць непатрэбным заключаць дагаворы з аднаасобнікамі. Па ўсяму Уздзенскаму леспрамгасу на 15 лістапада заключаны толькі 3 індывідуальныя дагаворы. Некаторыя работнікі леспрамгасаў адкладваюць заключэнне індывідуальных дагавораў да моманту выхаду калгаснікаў і аднаасобнікаў у лес, каб не абцяжарваць сябе паездкамі ў калгасы (Акцябрскі мехпункт).

Не ва ўсіх месцах знаходжання рабочай сілы адкрыты сталовыя і ларкі. Так, напрыклад, на ўчастках Брожскага мехпункта сталовых няма і дастаўка гарачай стравы рабочым у лес не арганізавана. На гэтых-жа ўчастках з-за адсутнасці гатавальнікаў рабочыя пазбаўлены магчымасці атрымаць чай. Такое-ж становішча на Акцябрскім мехпункце.

Ларкі не забяспечаны цукрам, махоркай, папіросамі (Вараб'ёўскі ўчастак, Грэскага раёна, Брожскі мехпункт, Рэчыцкі мехпункт).

Як зусім недапушчальную з'яву трэба адзначыць перабоі ў гандлі хлебам, што наглядалася да апошняга часу ў Казевічах, Глускага раёна, у Макарэвічах, Бабруйскага раёна, на Будакашалеўскім участку.

Ва многіх леспрамгасах і мехпунктах сярод рабочых не праводзіцца ніякай масава-палітычнай работы. Культурнае абслугоўванне пастаўлена з рук вон дрэнна На Азеранскім участку Рагачоўскай сплаўканторы ёсць клуб, чытальня, але ніхто ніякай работы там не праводзіць. Амаль усюды на ўчастках адсутнічаюць газеты. Начальнік Пятровіцкага ўчастка Брожскага мехпункта тав. Грузінскі атрымлівае тры газеты і тыя ў інтэрнат не пападаюць, бо ён лічыць, што дастаўка газет у інтэрнат — не яго справа. Райкомы КП(б)Б не аддаюць належнай увагі пытанням культурна-бытавога абслугоўвання рабочых лесарубаў і возчыкаў.

С. ПАПОВІЧ.
Інструктар промтранспартнага аддзела ЦК КП(б)Б.

Стаханаўская работа лесарубаў

УЗДА. Шырока разгорнута соцыялістычнае спаборніцтва паміж лесарубамі Уздзенскага леспрамгаса. Дзесяткі рабочых паказваюць узоры стаханаўскай работы. Лесаруб тав. Заяц разам са сваім сынам выконвае сваю норму на 190 проц. Грузчык тав Матусевіч павысіў сваю выпрацоўку да 252 проц., Грынкевіч Аляксандр — да 273 проц.

Стаханаўцы-лесарубы заўсёды трымаюць свой інструмент у парадку, абменьваюцца вопытам работы. За ўзорную работу многія лесарубы і возчыкі прэміраваны. Зараз па леспрамгасу налічваецца 119 стаханаўцаў.

М. КАРАЛЕЦКІ

РАСЦЕ ЗАПАЗЫЧАНАСЦЬ

ПУХАВІЧЫ. З кожным днём расце запазычанасць Пухавіцкага раёна па лесазагатоўках. Тысячы кубаметраў драўніны ляжаць у лесе нявывезенымі, зусім слаба ідзе загатоўка.

Некаторыя сельсоветы, як Задашчэнскі (старшыня тав. Лабеда), не вывез яшчэ ні аднаго кубаметра. Старшыні калгасаў «Чырвоная змена» — тав. Цярэшка (Турынскі сельсовет), «Чырвоны бор» — тав. Макараў (Навасёлкаўскі сельсовет) не выконваюць дагаворы, заключаныя з Лестрангасам.

З квартала ў квартал зрывае дзяржаўнае заданне па лесавывазцы і Пухавіцкі сельсовет, які размешчан усяго ў трох кіломэтрах ад раённага цэнтра.

Такое сур'ёзнае становішча на лесазагатоўках зусім не трывожыць кіраўнікоў Пухавіцкага раёна.

П. КАСКОЎ.

НА ЎЗРОЎНІ СЯМІ ПРОЦАНТАЎ

ПЛЕШЧАНІЦЫ. Зусім слаба арганізаваны ў раёне лесазагатоўкі. Паказальнікі выканання квартальнага плана мізэрны. Уласны транспарт лесаўчастка выканаў усяго 7 проц. задання.

Да гэтага часу незакончана заключэнне дагавораў з калгасамі. На работу ў лес выходзяць штодзень 6—8 чалавек замест 154. З некаторых сельсоветаў, як Ізбіцкі, Крайскі, Гарнаўскі і інш., ні адной падводы на вывазцы драўніны няма.

На бытавыя ўмовы рабочых ніхто не звяртае ўвагі. Сталовай на ўчастку няма, і лесарубы вымушаны хадзіць больш за кіломэтр у раённы цэнтр абедаць, на што затрачваецца па 2—3 гадзіны. У інтэрнатах нехапае неабходнай мэблі і пасцельных прыналежнасцей.

І. МУРАВІЦКІ.

ПРА НАРАДУ ЧЫРВОНААРМЕЙСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ

Гэта была своеасаблівая нарада. Чалавеку, незнаёмаму з павесткай дня, незнаёмаму з выступленнямі, магло паказацца, што тут сабраліся прадстаўнікі розных родаў зброі, каб вырашыць нейкую чарговую важную задачу, пагаварыць аб тактыцы, аб стратэгіі, аб узаемадзеянні войск.

Яны горача выступалі, горача спрачаліся. І ўсе прыходзілі да аднаго вываду: вострае, адшліфаванае, поўнаважнае мастацкае слова — не апошняя зброя ў арсенале нашай слаўнай Чырвонай Арміі.

І ўдзельнікі нарады раіліся — як лепш валодаць гэтай зброяй, у якой кузніцы, чый вопыт пераймаць, як лепш арганізаваць усю гэту вялікую культурную работу. І прыходзілі да адной думкі: няма лепшых настаўнікаў, як Алексей Максімавіч Горкі, Александр Сергеевіч Пушкін, Маякоўскі, вялікія класікі рускай і сусветнай літаратуры. Добрыя настаўнікі! І ўсе былі згодны з тым, што ніхто, ні ў адной краіне не атрымаў чалавек такіх неабмежаваных магчымасцей для свайго духоўнага росту, для выяўлення ўсіх сваіх здольнасцей і талентаў, як у нашай сацыялістычнай радзіме. І сапраўды, на адну толькі акруговую газету з'явілася звыш сямідзесяці паэтаў і пісьменнікаў-чырвонаармейцаў. Сярод іх ужо нямала таварышоў, якія маюць свае друкаваныя творы, выступаюць на старонках многіх газет і журналаў. Чырвонаармеец Чалакоў, Арлоўскі, Хадыка, старшы палітрук Шапавалаў, Кручкін, лейтэнант Слесароў, таварышы Глафірын, Шапіра, Чукін, Рапін і многія другія вядомы не толькі вайсковаму чытачу. Аповесць Шапавалава «Вольная граніца» выпушчана Беларускім Дзяржаўным Выдавецтвам. Зараз аўтар падрыхтоўвае другую кнігу аповесці.

Тав. Кручкін напісаў раман «Артылерысты». Таварыш Чукін напісаў аповесць «Крылатая сям'я», новыя, буйныя творы пішуць тт. Шапіра і Глафірын.

Маладыя чырвонаармейскія паэты стварылі нямала вершаў, якія запамінаюцца чытачом, хвалююць сваёй свежасцю, непасрэднасцю, глыбокім лірызмам. Гэта—творы аб нашай радзіме, аб яе мінулым, аб годах грамадзянскай вайны, аб штодзённым жыцці і баявой вучобе Чырвонай Арміі. Нярэдка выразна гучаць у іх мае мы ўтвары гарматы, і словы яго: «Ты расці і квітней, мая радзіма, як багаты казачны сад», мы ўспрымаем як словы паэта-патрыёта, які заўсёды гатоў пайсці ў бой за маці-айчыну, у якога ў суровую мінуту «не дрогнет сердце, и рука не сдаст».

У нарадзе прымалі ўдзел мясцовыя і маскоўскія паэты, пісьменнікі і крытыкі. Канкрэтным аналізам твораў найбольш выдатных аўтараў-чырвонаармейцаў яны аказалі ім немалую творчую дапамогу. Творчасць васемнаццаці чырвонаармейскіх паэтаў і пісьменнікаў была дэталёва абмеркавана ў дакладах і выступленнях. Але тым не вычэрпваецца значэнне нарады. Правільна — гэта толькі першыя крокі на вялікім шляху. Шмат таленавітых таварышаў у асяродзі чырвонаармейцаў часцей Беларускай Асобай Ваеннай Акругі. Нарада намеціла і ўжо правяла рад мерапрыемстваў на далейшы творчы рост, па арганізацыйнаму афармленню чырвонаармейскіх паэтаў і пісьменнікаў. Прынятая пастанова мае на ўвазе стварэнне літаратурных гурткоў пры Доме Чырвонай Арміі Беларускай Асобай Ваеннай Акругі ў Смаленску, палепшанне сувязі з Саюзам совецкіх пісьменнікаў БССР і таму рад іншых мерапрыемстваў.

Такі, у асноўным, быў змест нарады чырвонаармейскіх паэтаў і пісьменнікаў Беларускай Асобай Ваеннай Акругі, што адбылася гэтымі днямі ў Смаленску. Значэнне гэтай нарады выходзіць далёка за межы вузка літаратурных задач і інтарэсаў. Гэта нарада — адно з яркіх і шматлікіх праяўленняў той гіганцкай работы, якая праводзіцца ў нашай радзіме па асваенню ўсіх багаццяў чалавечай культуры. Гэта нарада гаворыць нам і аб асаблівасцях нашай непераможнай Чырвонай Арміі, байцы якой узброены не толькі першакласнай баявой тэхнікай, але і перадавымі ідэямі эпохі, усімі багаццямі нашай культуры, культуры бальшэвізма.

МІХАСЬ ЛЫНЬКОЎ.

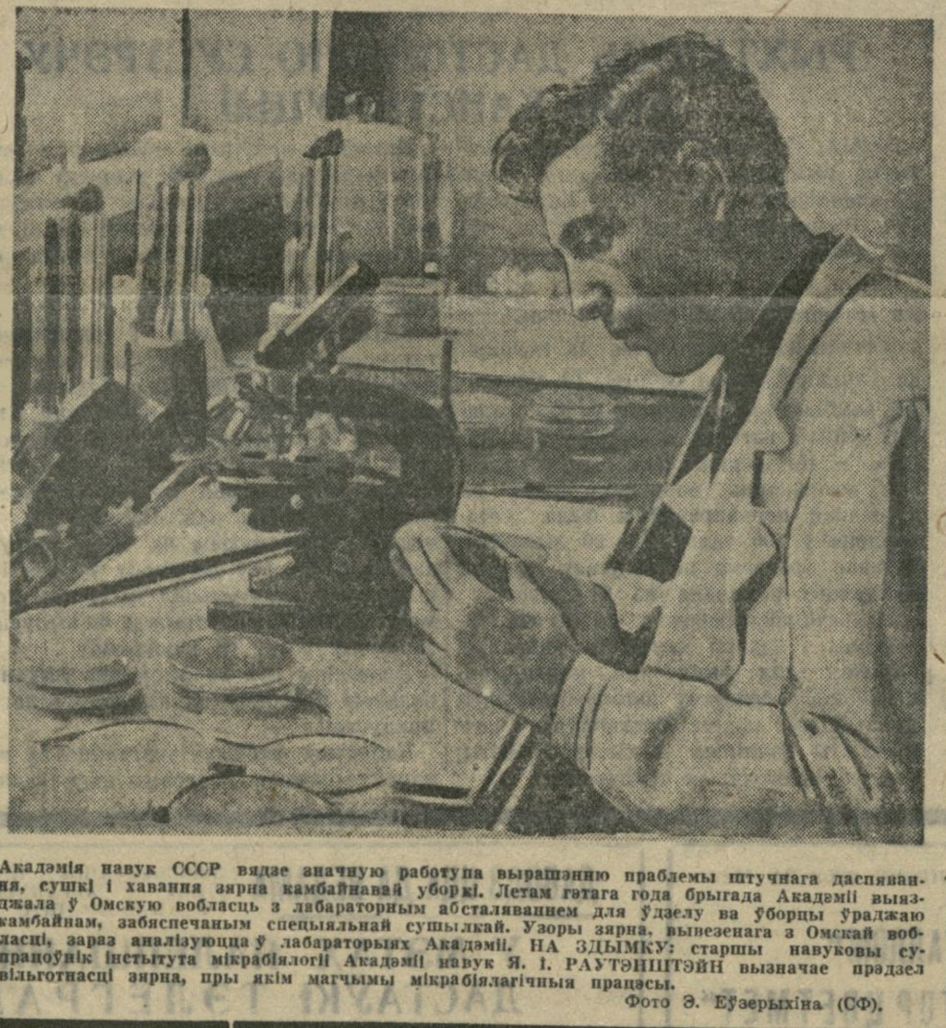

Акадэмія навук СССР вядзе значную работу па вырашэнню праблемы штучнага даспявання, сушкі і хавання зярна камбайнавай уборкі. Летам гэтага года брыгада Акадэміі выязджала ў Омскую вобласць з лабараторным абсталяваннем для ўдзелу ва ўборцы ўраджаю камбайнам, забяспечаным спецыяльнай сушылкай. Узоры зярна, вывезенага з Омскай вобласці, зараз аналізуюцца ў лабараторыях Акадэміі. НА ЗДЫМКУ: старшы навуковы супрацоўнік Інстытута мікрабіялогіі Акадэміі навук Я. І. РАУТЭНШТЭЙН вызначае прадзел вільготнасці зярна, пры якім магчымы мікрабіялагічныя працэсы.

Фото Э. Еўзерыхіна (СФ).

Жыццё Чырвонай Арміі

ЯК МЫ БІЛІ ЯПОНСКІХ САМУРАЯЎ

Наша часць знаходзілася недалёка ад раёна, у які нагла ўварваліся японскія захватчыкі. Атрымаўшы баявы загад, мы выступілі ў паход. Цяжка перадаць словамі той уздым, з якім байцы і камандзіры рваліся ў бой з ворагам. Кожнаму хацелася першым сысціся ў гарачай схватцы з самураямі і разграміць іх.

Быў туманны дзень... Накрапваў дождж. Японцы адкрылі ўраганны артылерыйскі агонь па нашай тэрыторыі. Гэта не перашкодзіла байцам Чырвонай Арміі весці наступленне.

Наша часць наступала на японцаў, маючы задачай заняць Заазёрную. Перад намі ляжала паласа мясцовасці ў 150—200 метраў, якая знаходзілася пад перакрэсным агнём кулямётаў японскіх самураяў. Эскадрону, якім камандаваў я, трэба было прайсці гэту паласу агню.

Мы рушылі наперад, змагаючыся літаральна за кожны крок, за кожную пядзь совецкай зямлі. Ні жорсткія контратакі японцаў, ні ўраганны агонь іх кулямётаў не маглі спыніць нашых байцоў.

...6 жніўня, з рання, як і заўсёды, было туманна Каля поўдня туман рассеяўся. Раптам загрымела неба. Гэта ляцелі нашы самалёты.

На бязлесных грэбнях сопак, занятых японцамі, узляцелі ў паветра пласты зямлі. Разам з зямлёй узляталі абломкі японскіх гармат, шчэпкі разбітых японскіх умацаванняў, разарваныя на кавалкі трупы ворагаў.

Японцы сталі ў паніцы адыходзіць.

Мы атрымалі загад перайсці ў наступленне.

З-за пясчаных увалаў японцы адкрылі па нашых эскадронах ураганны агонь. Але ніякая сіла на свеце не магла спыніць байцоў. Чырвонаармейцы імкліва мчаліся наперад, ліха рубілі японскіх афіцэраў і салдат.

Выключна грознаю была атака палка. Вось на чырвонаармейца Драгіна накідваецца да дзесятка японскіх салдат. Драгін, расстрэльвае ва ўпор чатырох японцаў, астатніх рубіць клінком. Ён атрымаў ужо чатыры штыхавыя раны, але рука байца паранейшаму моцная, сільная і трапны яго ўдары. На мяне налятаюць некалькі салдат і афіцэр. Трапным выстралам з рэвальвера я забіваю афіцэра, салдат паражаю клінком.

— За радзіму! За вялікага Сталіна! Наперад, таварышы! — разносіліся над сопкай заклікі бясстрашных байцоў.

Заазёрная ўзята. На вышыні палыхае чырвоны сцяг. Але бой яшчэ не спынен. Ашалелыя японцы абстрэльваюць вышыню з усіх старон. Назаўтра раніцой, з крыкамі «Ура!», «Няхай жыве вялікі Сталін!», «За шчаслівую радзіму!» наша доблесная Чырвоная Армія канчаткова разграміла ворага і змяла яго з совецкай зямлі.

Магутныя пачуцці совецкага патрыятызма кіравалі нашымі дзеяннямі ў гэтыя незабыўныя дні. З імем вялікага Сталіна на вуснах, пад чырвонымі сцягамі краіны соцыялізма мы ішлі ў бой і перамаглі.

Няхай ведаюць японскія самураі, германскія фашысты і іншыя захватчыкі, што дзеянні Чырвонай Арміі на возеры Хасан былі толькі «кветачкамі». «Ягадкі» паспрабуюць усе тыя, хто, не задаволіўшыся ўрокам, атрыманым самураямі, уздумае ступіць на нашу тэрыторыю.

Б. З. УРЭЦКІ,
удзельнік баёў у раёне возера Хасан, лейтэнант-ордэнаносец.

ТАК НЕЛЬГА ПРАВОДЗІЦЬ КАЛГАСНЫЯ СХОДЫ

У пакойчыку калгаснай канцылярыі сядзеў старшыня калгаса тав. Безаў. Заклапочаны, ён, нізка схіліўшыся над сталом, штосьці пісаў на паперы, бразгаў шчотамі. У гэты час у канцылярыю зайшоў старшыня сельсовета тав. Вераб'ёў. Холадна прывітаўшыся, ён начальніцкім тонам буркнуў:

— Зараз-жа склікаць сход.

— Сход, дык сход, — абыякава адказаў старшыня калгаса.

Хутка па вуліцах калгаснай сядзібы забегалі калгасныя брыгадзіры. Бразгаючы ў шыбы акон, яны паведамлялі калгаснікам:

— На сход у канцылярыю!

— А што за сход будзе? — запытаў аднаго з брыгадзіраў калгаснік Навум Задарожны.

— Не ведаю. Кажуць, што прыехаў старшыня сельсовета, вось і сход.

...Час ішоў, на сход ніхто не з'яўляўся. Старшыня калгаса і старшыня сельсовета нерваваліся. Прагна курачы махорку, яны час-ад-часу паглядвалі на гадзіннік. Прабіла восем, а калгаснікаў усё не было. Старшыня сельсовета згубіў быў усякую цярплівасць і хацеў бегчы сам склікаць на сход, як, нарэшце, марудна пачалі збірацца калгаснікі.

Калгаснікі расселіся на лаўках, некаторыя прытуліліся да сцен, некаторыя з-за адсутнасці месца селі проста на падлозе. У чаканні пачатку схода людзі бесперапынна курылі. Махорачны дым сізымі клубамі віўся ў падстоллі, перашкаджаў дыхаць.

Нарэшце сабраліся некалькі дзесяткаў калгаснікаў і ў пакойчыку канцылярыі стала цесна. Але-ж на сход з'явіліся далёка не ўсе калгаснікі. Да 10 гадзін з 130 калгаснікаў на сход прышло толькі 38 чалавек. Старшыня сельсовета рашыў пачаць сход.

На парадку дня схода стаялі пяць пытанняў: даклад аб міжнародным становішчы, аб самаабкладанні і другія не менш важныя гаспадарча-палітычныя пытанні.

Даклад аб міжнародным становішчы рабіў настаўнік тав. Чыгуноў. Калгаснікі слухалі з цікавасцю. Хутка яго змяніў другі — штатны дакладчык — старшыня калгаса, які выступіў з доўгай і нуднай прамовай па другому пытанню. Ён-жа рабіў даклады і па астатніх трох пытаннях. Калгаснікі не слухалі яго, многія спалі, а частка зусім разышлася па хатах.

Пачаліся спрэчкі. Ніхто з калгаснікаў не выступаў. Адзін старшыня сельсовета гаварыў па ўсіх пытаннях і за ўсіх. Нарэшце, далёка за поўнач сход скончыўся. Змораныя калгаснікі, разыходзячыся па хатах, выказвалі сваё нездавальненне старшынёй калгаса за позні сход, справядліва гаварылі аб тым, што сход не падрыхтаваны.

Вось малюнак калгаснага схода сельгасарцелі імя Кірава, Нова-Быхаўскага сельсовета, Быхаўскага раёна, які адбыўся ў кастрычніку месяцы. На жаль, такі сход не выключэнне.

Калі праглядзець пратаколы агульных сходаў калгаса, то можна заўважыць, што на сходах з 130 калгаснікаў больш 40 чалавек ніколі не прысутнічае. Жанчыны на сходах прысутнічаюць вельмі рэдка, ніколі не выказваюцца ў спрэчках. Аднак на такіх неправамоцных сходах вырашаюцца важнейшыя пытанні калгаснага жыцця.

Звычайнае апраўданне старшыні калгаса: «Што-ж я вінават, калі не збіраюцца?» Але куды-ж збірацца, калі пакойчык канцылярыі змяшчае толькі адну трэць калгаснікаў? Чаму нельга арганізаваць сходы ў большым памяшканні? Чаму на сходзе няма дзе сесці, няўтульна?

Аб усім гэтым праўленне калгаса не думае, як і не працуе над падрыхтоўкай сходаў. Сходы склікаюцца раптоўна, ніхто з калгаснікаў не ведае, якія пытанні будуць разгледжаны. На павестцы дня ставіцца многа пытанняў, якія нельга сур'ёзна прадумаць і вырашыць на адным сходзе.

Так сістэматычна парушаюць сталінскі статут сельгасарцелі ў калгасе імя Кірава. І гэта беспакаранае папіранне законных правоў калгаснікаў дрэнна адбіваецца на ўсёй рабоце калгаса, на выкананні калгасам сваіх абавязацельстваў перад дзяржавай.

Такое становішча з калгаснымі сходамі не толькі ў калгасе імя Кірава. Кіруючым арганізацыям Быхаўскага раёна неабходна ўзняць аўтарытэт калгаснага схода, прывіць калгаснікам густ да сходаў арцелі, пакончыць з ігнараваннем калгаснай дэмакратыі і аднавіць у сваіх вялікіх правах поўнамоцнага гаспадара арцелі — калгасны сход.

Г. ПАЎЛАЎ.

—о—

Высокі ўраджай кармавых буракоў і капусты

ДУБРОЎНА. (**Кар. «Звязды»**). Вясной калгас «Найер лебен», Ляднянскага сельсовета, засеяў два гектары кармавых буракоў. Агароднік Мендаль Бацянкоў наладзіў узорны догляд за буракамі, правёў некалькі разоў прапалку, акучванне і рыхленне міжраддзяў.

Буракі выраслі вельмі добрыя. Асобныя караняплоды дасягнулі 6—8 кілограмаў вагі. Зараз скончана ўборка. З кожнага гектара ўсёй плошчы атрымана па 800 цэнтнераў буракоў. Калгаснае стада поўнасцю забяспечана сакавітымі кармамі.

Сёлета 14 калгасаў раёна ўпершыню садзілі кармавую капусту. Высокага ўраджаю гэтай культуры дабіўся калгас «Чырвонае Чубакова», Цілявіцкага сельсовета. Кожны гектар даў па 450 цэнт. кармавой капусты.

Сулейман Стальскі

(ДА ГАДАВІНЫ З ДНЯ СМЕРЦІ)

Год назад, 23 лістапада 1937 года, памёр Сулейман Стальскі, народны паэт, якога Горкі назваў Гамерам XX века. У горным ауле Дагестана Ашага-Сталь, народжаны песні, якім суджано было абляцець ад краю да краю неасяжную совецкую зямлю. І кожнае слова гэтай песні стала знаёмым, блізкім, родным мільёнам совецкіх людзей.

Сулейман Стальскі прышоў у свет пасынкам. Ён нарадзіўся ў хляве і з першага дня быў адвергнут бацькам і маткай.

Падросткам Сулейман пакінуў аул, пайшоў шукаць па свету сваёй долі. Батрачыў у Дэрбенце, два годы працаваў на плантацыях у Гянджы, будаваў мост цераз Сыр-Дар'ю, служыў чорнарабочым у дэпо Самарканда і на нафтавых промыслах у Баку. І калі аднойчы ён агляну́ўся на самога сябе — «аказалася, я ўжо трыццацігадовы мужчына, у мяне барада, і я ўжо старэю».

Ён вярнуўся на радзіму, у Ашага-Сталь. За плячыма ляжалі доўгі шлях і доўгія годы, а жыццё кожны раз прыходзілася пачынаць зноў, спачатку, «Я даведаўся, што ўсюды было аднолькава цяжка рабочаму чалавеку, што пайсці ад сябе самога немагчыма, што бедныя людзі і на Сыр-Дар'і і ў Ашага-Сталі аднолькава няшчасныя...»

Не было куды бегчы ад галечы, ад горкага жыцця бедняка. Але тут, у галечы і горы, ён аднойчы знайшоў самога сябе. У Ашага-Сталь прышлі вандроўныя пяўцы, ашугі. Яны спявалі песні аб салаўю, сумуючым па сонцу. Сустрэча з ашугамі ашаламіла Сулеймана. Узбударажаны, ён вярнуўся дамоў.

— Аб салаўю можа ўсякі спяваць,— сказаў ён жонцы, — і, схапіўшы ў рукі папаху замест бубна, упершыню ў жыцці пачаў складаць вершы. Гэта

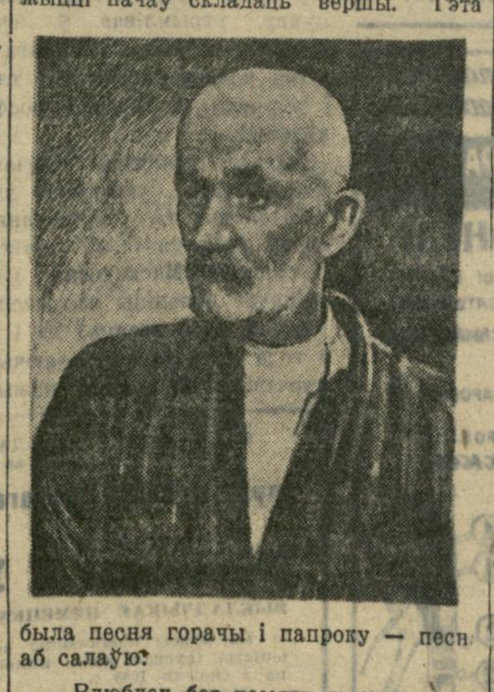

была песня горачы і папроку — песня аб салаўю:

...Влюблен без памяти в цветы,
Не замечаешь разве ты
Страданья, муки, нищеты,
И плач, и стоны, соловей?

Так нарадзіўся ашуг. Так нарадзілася яго песня. І лёс гэтай песні быў, як дзве кроплі вады, падобны на яго жыццё. Яна прышла ў свет пасынкам. Яе не хацелі слухаць. Нават прыяцелі не верылі Сулейману, што вершы належаць яму. Багацеі касіліся на яго. Яна, песня ашуга, перажыла на сабе і пінкі, і вокрыкі, і пагрозы — гэта «брудная» песня бедняка Сулеймана.

Але яна жыла і неслася па вялікіх дарогах, ад аула да аула.

Ён складаў свае песні ў полі, за работай. «Вяртаючыся пад вечар у аул, я часта далучаўся да прыяцеляў і па дарозе паўтараў тое, што складалася за дзень».

Адабрэнне беднякоў было яго адзінай узнагародай. Ён нават не заўважыў, як песні яго пачалі распявацца ў ауле. І аднойчы ў Дэрбенце, у каравансараі, дзе на падлозе начавалі адыходнікі, такія-ж, як ён, беднякі з аулаў, Сулейман пачуў ціхі напеў. Ён прыслухаўся: нейкі лезгін спяваў яго вершы. «Упершыню ў жыцці перажыў я такую радасць! Гэта была ўзнагарода. Я зразумеў: народ ведае і любіць тое, што я ствараю».

Яны пайшлі разам — Сулейман і яго вершы, дзелячы агульны лёс, жывучы адным жыццём, неадлучныя адзін ад аднаго. Разам яны перажылі жабрацтва, горач, прыніжэнне, разам яны загартоўваліся гневам супроць мулаў, суддзяў, старшын, супроць самога цара, затым супроць белых і інтэрвентаў у годы грамадзянскай вайны, супроць подлых ворагаў народа.

І калі ў горы Каўказа прышла совецкая ўлада, калі беднякі адчулі сваю перамогу, калі Сталін прыбыў у 1920 годзе ў Тэмір-Хан-Шуру абвясціць аўтаномію Дагестана, Сулейман сустрэў перамогу песняй.

Потым, апісваючы перамогу роднай сваёй рэспублікі гор, Сулейман Стальскі ў паэме «Дагестан» у такіх словах апяваў прыезд таварыша Сталіна:

К нам в этот день приехал тот,
Кто весь—движение вперед,
Кто выпестовал наш народ,
Кто радости залог чудесный,
Чья смелость — смелых создает,
Чья честность — честных создает,
Чья мудрость — мудрых создает,
Кто—светлых дел исток чудесный.

Жабрацкі, непісьменны паэт з Ашага-Сталі становіцца агітатарам, песняром новага жыцця. Нібы свет упершыню раскрыўся перад ім, і ён спяшаецца апець яго працу і шчасце, яго радасці і перамогі. Усё, што адбываецца ў гэтым новым свеце, праходзіць скрозь мудрае сэрца Сулеймана. Яго творчасць расцвітае з нябачанай сілай, і на слова, загучаўшае ў Ашага-Сталі, як горнае водгулле, адгукваюцца народы совецкай краіны.

«Нашы жабрацкія народы толькі пасля рэвалюцыі вышлі ў людзі, — пісаў Стальскі А. М. Горкаму, — а да гэтага былі забытымі і закінутымі пасынкамі. Я думаю, вельмі цікава было-б расказаць аб тым, як атрымліваюць у нашы дні ў нашай краіне сляпыя зрок, глухія — слух, голыя — шубы, заблудзіўшыяся — коней, мёрзнучыя — сонца, а старыя—маладасць. У нас гэта атрымліваецца на кожным кроку, Алексей Максімавіч, і мне крыўдна, што да гэтага ўжо прывыклі людзі, гэтаму не здзіўляюцца, што гэта становіцца звычайнай з'явай і перастае хваляваць паэтаў...»

Яго, Сулеймана, гэта не пераставала глыбока хваляваць:

Наш день, как горный воздух свеж,
Сквозь годы сбывшихся надежд
В горящем пурпуре одежд
Мы к веку юности пришли.

Старасць паэта стала яго маладасцю і маладасцю — яго песні. Ён няўтомна апяваў кожны наш дзень — голас яго гучаў, словы ліліся лёгка, чэканныя строфы пранікалі ў сэрца, закранаючы самае каштоўнае, самае патаемнае, расчульваючы сваім сапраўдным пафасам, сваёй мудрай прастатой. Гэта была песня ўсяго яго жыцця, песня ад усяе душы.

Апяваючы шчасце і радасць совецкіх людзей, захапляючыся перамогамі соцыялізма, стары мудры паэт пільным вокам сваім бачыў ворагаў, ясна бачыў іх шкодныя справы. Сулейман заклікаў сваіх слухачоў вырваць змяіныя жалы гадзін, знішчыць ворагаў ушчэнт, ачысціць ад іх совецкую зямлю. Гневам і нянавісцю поўны радкі песні Сулеймана, накіраванай супроць гнусных ворагаў народа:

Когда я вспомню о плодах
Отравленных, о поездах,
С путей сошедших, о судах,
Потопленных, о тех трудах,
Что червоточиной с'едало, —
Тогда я гневом обуян,
Тогда в груди моей буран,
Тогда неистов Сулейман!
Кто б ни был враг, о, Дагестан, —
Рази, чтоб гадины не стало!

Гарачы патрыёт сваёй радзімы, Сулейман Стальскі, заўважаючы новае і раднае ў нашым цудоўным жыцці, свежа і ярка апяваў гэта новае. Выдатная форма верша, шчырая ўсхваляванасць паэта, глыбокія пачуцці яго захаплялі і захапляюць слухачоў.

За народнасць, за максімальную прастату і яснасць, за звонкую сілу мудрай песні глыбока палюбіў совецкі народ Сулеймана Стальскага. Урад узнагародзіў яго ордэнам Леніна. У песнях Стальскага народ пазнаваў свае пачуцці і мыслі, сваё жыццё, і разам з паэтам ён усклікаў:

Живое двигая вперед,
Могучих партия ведет,
Шагает трудовой народ,
И ты их знамя, Сталин.

Вобраз вялікага Сталіна — «вадзіцеля думак і сэрцаў» — быў у паэзіі Сулеймана цудоўнай крыніцай радасці і шчасця творчасці.

О вечной юности поэт
Сегодня Сулейман, друзья.

Гэта песня аб вечнай юнасці не змоўкла са смерцю паэта. Яна гучыць і сёння — слухайце яе! Яе працягвае спяваць патомкам са старонак сваіх кніг не ведаўшы граматы мудры паэт Сулейман з Ашага-Сталі.

І. БАЧЭЛІС.

МІЖНАРОДНЫ ПРОЦІРАКАВЫ ТЫДЗЕНЬ

РАК І БАРАЦЬБА З ІМ

З 23 па 30 лістапада ва ўсім свеце праводзіцца «Міжнародны проціракавы тыдзень», які ставіць сваёй мэтай прыцягнуць грамадскую думку ўсяго чалавецтва да пытанняў барацьбы з захворваннямі ракам.

Рак выключна цяжкая хвароба. Але ўжо даўно стала аксіёмай, што ў ранняй стадыі свайго развіцця хваробу безумоўна можна вылечыць.

Пры своечасовай рацыянальнай дапамозе рак страўніка вылечваецца ў 35 проц. выпадкаў, рак маткі — у 65 проц., грудной залозы — у 75 проц. і поласці роту і языка — у 30 проц. выпадкаў.

Пры своечасовым пачатку лячэння процант выздараўлення значна павышаецца і часта хворыя поўнасцю вылечваюцца.

Захварэўшым неабходна неадкладна звярнуцца да спецыялістаў. Трэба адзначыць, што распазнаваць у сябе гэту хваробу ў ранняй стадыі справа нялёгкая. Нават многія ўрачы не ўмеюць улаўліваць пачатковыя формы хваробы. Замест таго, каб западазрыць своечасова рак пры наяўнасці пэўных адзнак, — праўда, часам у выглядзе няясных ценяў іх, — урачы супакойваюцца на такіх дыягназах, як язва на твары, на губе, на языку, у страўніку, запаленне лімфатычных залоз вуха, пад сківіцай, пад пахамі, спазм страваходу, хранічны апендыцыт, жаўтуха, гемарой, мочакроўе, запоры і т. д. У сапраўднасці-ж, замест усяго гэтага ў вядомых выпадках трэба западазрыць рак.

Ітак, паколькі для выратавання захварэўшых ракам важна навучыцца распазнаваць яго першапачатковыя прызнакі, аб іх мы і пагаворым.

Рак ніжняй губы звычайна пачынаецца ў выглядзе невялікага вузялка, трэшчынкі або язвачкі. Лячэнне трэба праводзіць толькі па ўказаннях спецыялістаў. Рак языка пачынаецца трэшчынкай або язвачкай па краю языка. Пры раку насаглоткі і гартані паяўляецца затрудненне пры глытанні стравы, страчваецца голас. Рак стрававода праяўляецца паперхваннем пры прыёме ежы, а затым затрудненнем пры глытанні. Пры захворванні ракам страўніка паяўляецца непрыемны цяжар пад ложачкай, псуецца апетыт, хворыя худзеюць і бляднеюць. Пры раку прамой кішкі пры спражненні паказваецца кроў і слізь, паяўляюцца запоры і болі ў сярэдзіне. Пры раку маткі паяўляюцца нясвоечасовыя крывяністыя выдзяленні часам у выглядзе мясных памыяў, што наглядаецца асабліва часта ў пажылых жанчын і т. д.

Апрача рака ёсць яшчэ падобныя на яго опухалі, называемыя саркомамі. Улюбёнымі месцамі іх развіцця служаць: верхнія сківіца, верхні ўчастак пляча і бядра, ніжні канец бядра, рабра, сядалішчныя мышцы і ніжне-пярэдні край таза. Саркомы характарызуюцца быстрым ростам і часта вельмі моцнымі болямі.

Абавязак урачоў—растлумачваць насельніцтву шляхам лекцый, гутарак, выступленняў у друку, што такое рак, як распазнаваць рак у пачатку і як вызваліцца ад яго шляхам аперацыі або прамяністай энергіі.

Пры першай хірургічнай клініцы ў Менску ёсць цэнтральны анкалагічны дыспансер. Ён абсталяван усім неабходным для ранняй дыягностыкі рака і рацыянальнага лячэння яго.

Прафесар Е. В. КОРЧЫЦ.

УРАЧЫСТАЕ ПАСЯДЖЭННЕ ВА УНІВЕРСІТЭЦЕ

Сёння вечарам у Актавай зале Беларускага дзяржаўнага універсітэта адбудзецца ўрачыстае пасяджэнне рэспубліканскага проціракавага камітэта з удзелам прадстаўнікоў грамадскіх, навуковых арганізацый, прадпрыемстваў, прысвечанае міжнароднаму проціракаваму тыдню.

На пасяджэнні выступіць з дакладам — «Міжнародны проціракавы тыдзень і задачы совецкай аховы здароўя» — старшыня камітэта, нарком аховы здароўя БССР тав. Новікаў. Будуць заслуханы таксама даклады: прафесара Корчыца — «Кароткі гістарычны нарыс развіцця барацьбы супроць рака»; дацэнта Вёрткіна — «Агульнае вучэнне аб раку»; дацэнта Ліўшыца — «Рэнтген і яго значэнне ў навуцы і медыцыне»; дацэнта Бобрыка — «Радый і прымяненне яго ў навуцы і медыцыне».

Пасля дакладаў будзе дэманстравацца поўнаметражны гукавы фільм на тэму «Рак і барацьба з ім».

Урачыстыя пасяджэнні, прысвечаныя міжнароднаму проціракаваму тыдню, адбудуцца таксама ў гарадах рэспублікі. Прафесары Клумаў, Іргер і рад асістэнтаў выедуць для чытання дакладаў і лекцый у раёны. У Доме санітарнай асветы ў Менску адкрываецца выстаўка «Рак і барацьба з ім».

ВЫТВОРЧАЯ ПЕРАМОГА ГОМЕЛЬСКАГА ТЛУШЧАКАМБІНАТА

ГОМЕЛЬ, 22 лістапада. Гомельскі тлушчавы камбінат 20-га лістапада закончыў выкананне гадавой вытворчай праграмы. Выпушчана прадукцыі на 21.738 тысяч рублёў.

На камбінаце налічваецца 412 стаханаўцаў. Зараз увесь калектыў камбіната змагаецца за выпуск звышпланавай прадукцыі і за лепшую падрыхтоўку да новага вытворчага года.

Падрыхтоўка да 80-годдзя з дня нараджэння Шолам-Алэйхема

У БССР пачата падрыхтоўка да азнаменавання 80-годдзя з дня нараджэння вялікага яўрэйскага пісьменніка Шолам-Алэйхема. 21 лістапада адбылося першае пасяджэнне юбілейнай камісіі Саюза совецкіх пісьменнікаў БССР. Распрацован рад мерапрыемстваў па правядзенню юбілея пісьменніка.

У Менску наладжваюцца літаратурныя вечары, прысвечаныя жыццю і творчасці Шолам-Алэйхема. Ужо адбыўся вечар у клубе рабочых - будаўнікоў. Чатыры брыгады яўрэйскіх совецкіх пісьменнікаў выязджаюць для правядзення літаратурных вечароў у Віцебск, Оршу, Магілеў, Шклоў, Гомель і Бабруйск, а таксама ў Смаленск.

Пісьменнік Бядуля пераклаў з яўрэйскай мовы на беларускую серыю апавяданняў Шолам-Алэйхема «Запіскі коміваяжора» і апавяданні для дзяцей «Ножык», «Гадзіннік», «Рабчык» і інш. Яўрэйскі пісьменнік Фінкель напісаў біяграфічны раман аб Шолам-Алэйхему. Рыхтуецца кніга «Шолам-Алэйхем і яўрэйскі фальклор».

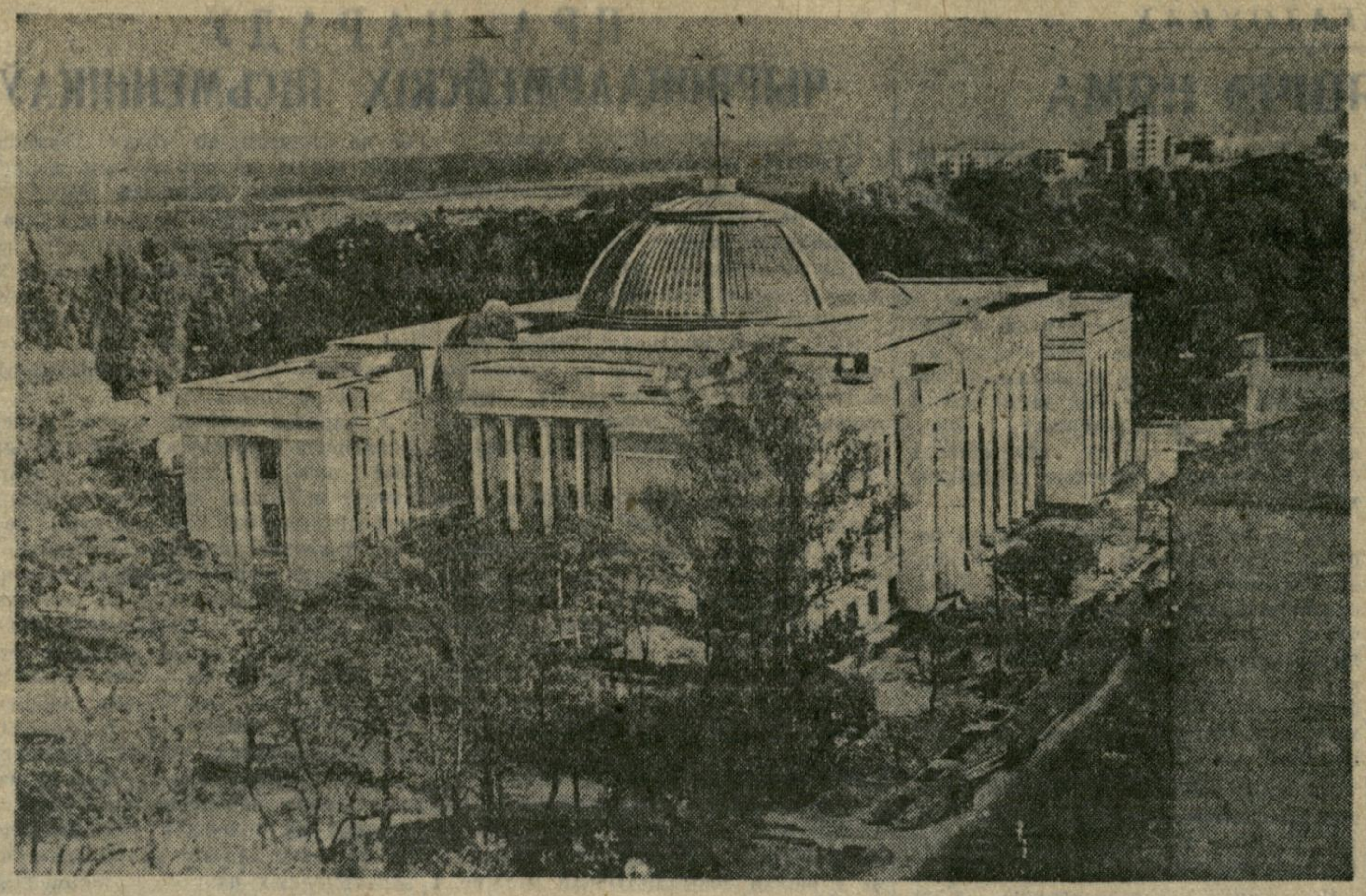

НА ЗДЫМКУ: будынак сесійнага зала Вярхоўнага Совета УССР у Кіеве, які заканчваецца будаўніцтвам. Фото Н. Рэзнічэнка (СФ).

Міжнародны шахматны турнір

Апошняй з партый, якія даігрываліся 21 лістапада, была партыя Файн—Рэшэўскі. Файн, не гледзячы на цяжкую пазіцыю, выдатнай абаронай дасягнуў, здавалася-б, нічыйнага становішча, але пратэрмінаваў час і атрымаў, такім чынам, яшчэ адзін нуль.

Пасля дзесяці тураў у турніры застаецца недаігранай яшчэ адна партыя — Рэшэўскага з Батвінікам, якая адкладзена ў наступным становішчы:

Рэшэўскі (белыя):

Крg1, Лс8, Ле1, Cf5, п.п.а3, b4, с5, е5, g4, h2

Батвінік (чорныя):

Кре7, Фg5, Се6, п.п. а6, b5, с6, g7. (Ход белых).

У гутарцы па тэлефону з карэспандэнтам усесаюзнай «Шахматно-шашечной газеты», якая адбылася ноччу 22 лістапада, гросмайстар Батвінік па поваду гэтай партыі заявіў, што «ў адкладзенай пазіцыі, не гледзячы на кажучуюся вастрыню і складанасць, найбольш пэўным выхадам трэба лічыць нічыю».

Такім чынам, можна падвесці некаторыя вынікі пасля дзесяці тураў. На першым месцы з роўным рэзультатам ідуць Файн і Керэс, якія маюць па $6^1/_2$ ачкоў з 10 магчымых. За імі паранейшаму следуе совецкі гросмайстар Батвінік, які мае 5 ачкоў пры адной адкладзенай партыі. Па 5 ачкоў маюць таксама Капабланка і Алёхін, але яны сыгралі ўсе 10 партый. Шансы дагнаць іх (а ў выпадку выйгрыша і перагнаць) мае Рэшэўскі, у якога $4^1/_2$ ачкі пры адной адкладзенай партыі. У Эйве 3½ ачка з 10. Замыкае турнірную таблiцу гросмайстар Флор, які мае 3 ачкі.

Учора ў Ротэрдаме іграўся адзінаццаты тур, у якім сустрэліся Рэшэўскі—Керэс, Батвінік—Капабланка, Файн—Эйве, Алёхін—Флор. Сёння ў Амстэрдаме даігрываюцца адкладзеныя партыі.

РЫХТУЮЦЬ ДАСТОЙНУЮ СУСТРЭЧУ ДНЮ КАНСТЫТУЦЫІ

ОРША. Калектыў мясакамбіната актыўна рыхтуецца да сустрэчы двух знамянальных дат — Дня Канстытуцыі і гадавіны дня выбараў у Вярхоўны Совет СССР.

Пасля абмеркавання ў цэхах пытання аб замацаванні поспехаў перадкастрычніцкага спаборніцтва на камбінаце ўзняліся тэмпы работы. 19 лістапада камбінат пераапрацаваў 423 галавы буйнай рагатай жывёлы, 20 лістапада — 454 галавы. Між тым прапускная здольнасць асноўнага цэха па пярвічнай пераапрацоўцы была ўстаноўлена ў 400 галоў. На 20 лістапада гадавая праграма па выпуску валавой прадукцыі выканана на 94,4 проц.

21 лістапада рабочыя, служачыя, інжынеры і тэхнікі камбіната сабраліся на сход для намячэння мерапрыемстваў па далейшаму павышэнню прадукцыйнасці працы. Стаханаўцы і спецыялісты дзяліліся вопытам работы, уносілі практычныя прапановы.

Калектыў камбіната абавязаўся выканаць гадавы план па выпуску валавой прадукцыі да 1 снежня, па калбасных вырабах — да 5 снежня і даць да канца года прадукцыі звыш плана на мільён рублёў.

* * *

БАБРУЙСК. Рабочыя і інжынерна-тэхнічныя работнікі кандзіцерскай фабрыкі «Чырвоны харчавік» рыхтуюцца дастойна сустрэць дзень прыняцця Сталінскай Канстытуцыі. У цэхах разгорнута соцыялістычнае спаборніцтва. Узоры стаханаўскай работы паказвае вакуумапаратчык тав. Парахневіч. 19 лістапада, працуючы на двух вакуумапаратах, ён даў за змену 7 тон і 6 кілаграмаў карамельнай масы пры норме ў 3,2 тоны. 20 лістапада ён выпусціў за змену 7 тон 65 кілаграмаў.

Дражэйны цэх 20 лістапада выканаў гадавую праграму па выпуску валавой прадукцыі.

Калектыў фабрыкі змагаецца за выкананне гадавой праграмы да 8 снежня.

СУСТРЭЧА ПРАПАГАНДЫСТАЎ З УДЗЕЛЬНІКАМ БАЕЎ У РАЁНЕ ВОЗЕРА ХАСАН

МАЗЫР, 20 лістапада. **(Кар. «Звязды»).** Сёння Мазырскі райком партыі арганізаваў сустрэчу прапагандыстаў і агітатараў горада з удзельнікам баёў у раёне возера Хасан, лейтэнантам - ордэнаносцам тав. Б. З. **Урэцкім.** Сустрэча адбылася ў Доме партыйнага актыва. Сюды прышлі прапагандысты, агітатары горада, рабочыя і совецкая інтэлігенцыя. Сабралася каля 200 чалавек.

Сустрэча прайшла надзвычай цікава. Тав. Урэцкі расказаў аб патрыятызме і любві да радзімы, да партыі і вялікага Сталіна байцоў Чырвонай Арміі.

— Усе, як адзін, нашы байцы, — гаворыць тав. Урэцкі, — на абарону радзімы ішлі, не шкадуючы свайго жыцця. У першы бой нас павёў слаўны камісар тав. Пажарскі. Байцы знішчалі японскіх самураяў, як паўзучых гадзюк. Вось на камісара тав. Пажарскага наляцелі чатыры афіцэры. Я дапамог камісару знішчыць іх. З другога боку на камісара накінулася каля шасці японскіх афіцэраў. Патронаў у маім рэвальверы ўжо не было, я з шашкай у руках кінуўся на абарону камісара, пачаў рубіць афіцэраў.

З імем Сталіна на вуснах мы знішчалі японскіх захватчыкаў. Ніколі больш не тантаць ім свяшчэннай совецкай зямлі, на якой, што ў цудоўным садзе, жыве совецкі народ пад сонцам Сталінскай Канстытуцыі, пад кіраўніцтвам мудрага правадыра таварыша Сталіна.

НА ВУЧОБУ Ў ПРОМАКАДЭМІЮ

ГОМЕЛЬ. Стаханавец Гомсельмаша—дэпутат Вярхоўнага Совета СССР Грыгорый Вульфавіч Альтшулер у апошні час працаваў загадчыкам абласнога аддзела соцыяльнага забеспячэння. Зараз тав. Альтшулер залічан у Харкаўскую промакадэмію. 18 лістапада ён выехаў на вучобу.

ДЗЯРЖАЎНАЯ ДАПАМОГА МНОГАДЗЕТНЫМ СЕМ'ЯМ

КАСЦЮКОВІЧЫ. З дня выдання ўрадам рашэння аб дапамозе многадзетным сем'ям па Касцюковіцкаму раёну выдана дапамогі 1.836 тысяч рублёў. Калгасніца калгаса імя Леніна, Вялікаборскага сельсовета, Пацёмкіна Ірына Фёдараўна, якая мае 12 дзяцей, ужо атрымала 22 тысячы руб. дапамогі. На гэтыя грошы тав. Пацёмкіна пабудавала новы дом, набыла шмат прыгожай мэблі, адзення і іншых розных прадметаў хатняга ўжытку. Дзесяткі многадзетных мацярэй атрымалі па 10—12 тысяч рублёў дапамогі на выхаванне дзяцей.

244.282 РУБЛІ НА КУРОРТНЫЯ ПУЦЁЎКІ

Вялікія сумы затрачаны сёлета на аздараўленчыя мерапрыемствы чыгуначнікаў Аршанскага аддзялення Заходняй чыгункі. На набыццё пуцёвак на курорты і ў дамы адпачынку Саюза райком профсаюза чыгуначнікаў выдаткаваў 244.282 рублі. 160 чыгуначнікаў у гэтым годзе добра адпачылі ў санаторыях і на курортах Кіславодска, Сочы, Пяцігорска, Еўпаторыі і т. д. Токар-стаханавец дэпо тав. Вансовіч адпачываў у Алушцы, работніца вугальнага склада тав. Бобская—у Кіславодску. У дамах адпачынку пабывалі 566 чалавек.

На ўтрыманне піонерскіх лагераў райком саюза выдаткаваў 112.968 рублёў, на дзіцячыя сады — 19.698 руб., на дзіцячыя пляцоўкі—21.300 рублёў.

А. КЛЕБЧА.

КОРАТКА

⊙ **500 тамоў кніг** налічвае хатняя бібліятэка настаўніка новасёлкаўскай школы, Хойніцкага раёна — т. С. Ф. Курленка. У асабістай бібліятэцы настаўніка ёсць творы Леніна, Сталіна, класікаў рускай літаратуры і лепшыя творы сучасных совецкіх пісьменнікаў.

⊙ **Курсы жанчын-памочнікаў машыністаў.** У Гомелі, Магілеве, Жлобіне, Асіповічах і іншых гарадах аддзел кадраў Беларускай чыгункі адкрывае курсы жанчын-памочнікаў машыністаў. Тэрмін навучання на курсах 6 месяцаў, з іх два з палавінай месяца — практыка.

⊙ **Новы атрад маладых спецыялістаў.** Чачэрскі, Клімавіцкі і Гомельскі заатэхнікумы выпусцілі новы атрад спецыялістаў — 144 заатэхнікі. Маладыя заатэхнікі накіраваны на работу ў розныя райземаддзелы БССР.

ДЗЕННІК

Сёння, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва (пакой 18, уваход з вуліцы Энгельса) адбудзецца кансультацыя для членаў ВКП(б), прапагандыстаў, совецкай інтэлігенцыі горада, прыступіўшых да самастойнага вывучэння гісторыі ВКП(б), на тэму: «Як трэба прыступаць да вывучэння першага раздзела гісторыі ВКП(б)».

Уваход свабодны.

24 лістапада, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва адбудзецца лекцыя на тэму: «Аб ролі асобы ў гісторыі».

Білеты атрымаць у райкомах КП(б)Б.

Вык. абавязкі адказнага рэдактара, Д. Т. ЛЕБЕДЗЕЎ.

Белдзяржтэатр оперы і балета (памяшканне Дзярж. яўрэйск. тэатра БССР)
23 лістапада
ЦАРСКАЯ НЯВЕСТА
Абанемент № 23
Пачатак у 8 гадзін веч.
Каса—з 12 да 2 і з 5 да 8 г. веч.

Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр
23 лістапада
КАЦЯРЫНА ЖАРНАСЕК.
Абанемент № 22.
Пачатак у 7 г. 30 м. веч. Каса адкрыта з 2 г. дня да 8 г. 30 м. веч. бесперапынна.

Кінотэатр «Чырвоная зорка»
ЧАЛАВЕК З РУЖЖОМ

Кінотэатр «Інтэрнацыянал»
Гукавы мастацкі фільм
11 ЛІПЕНЯ

Дзіцячы кінотэатр
ТОМ СОЙЕР

Кінотэатр «Спартак»
КАЦЯРЫНА

Кінотэатр «Навіны дня»
1. Вялікая гадавіна (парад на Краснай плошчы Масквы 7 лістапада 1938 г.).
2. Песня аб Сталіне.
3. Песня далёкаўсходняя.

Расшукваюцца бацькі безнадзорнага нямога хлопчыка, 13 год, ЛЕОНАВА Васілія, дастаўленага ў Аршанскі прыёмнік 5 кастрычніка г. г. з вакзала ст. Орша.
Просьба паведаміць начальніку Аршанскага прыёмніка НКВД — г. Орша, БССР.

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ ЗВАНІЦЕ ПА ТЭЛЕФОНУ № 25-384

НА ПАДСТАВЕ ЗАГАДА ПА НАРКАМЦЯЖПРОМУ СССР ЗА № 415 ад 1 кастрычніка 1938 г.,
Менская кантора „МЕТАЛЛОМ"
і Беларускае аддзяленне „ВТОРЦВЕТМЕТ"
ЛІКВІДУЮЦЦА
і на БАЗЕ ІХ АРГАНІЗАВАНА
БЕЛАРУСКАЯ КАНТОРА ГАЛОЎНАГА ЎПРАЎЛЕННЯ ПА ЗАГАТОЎЦЫ, ПЕРАПРАЦОЎЦЫ І ЗБЫТУ ЛОМУ ЧОРНЫХ І КАЛЯРОВЫХ МЕТАЛАЎ
„ГЛАВВТОРМЕТ"
Па ўсіх разліках і прэтэнзіях да Менскай канторы «МЕТАЛЛОМ» і Беларускаму аддзяленню «ВТОРЦВЕТМЕТ» НАЛЕЖЫЦЬ ЗВЯРТАЦЦА ДА ЎНОЎ АРГАНІЗАВАНАЙ БЕЛАРУСКАЙ КАНТОРЫ «ГЛАВВТОРМЕТ» па адрасу: Менск, Совецкая, 50.

АДКРЫТА ПАДПІСКА на 1939 г.
на ФІЗКУЛЬТУРНЫЯ ЖУРНАЛЫ
ЎСЕСАЮЗНАГА КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ ФІЗКУЛЬТУРЫ І СПОРТУ ПРЫ СНК СССР.

НАЗВА ВЫДАННЯЎ	Кольк. нумароў у год	ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: 12 мес.	6 мес.	3 мес.	Цана асобнага нумара.
ГИМНАСТИКА . . .	12	14 р. 40 к.	7 р. 20 к.	3 р. 60 к.	1 р. 20 к.
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ	12	26 р. 40 к.	13 р. 20 к.	6 р. 60 к.	2 р. 20 к.
НА СУШЕ И НА МОРЕ	12	9 р. 60 к.	4 р. 80 к.	2 р. 40 к.	— 80 к.
ФИЗКУЛЬТУРА И СПОРТ	24	24 р. —	12 р. —	6 р. —	1 р. —
ШАХМАТЫ В СССР . .	12	12 р.	6 р. —	3 р. —	1 р. —
БЮЛЛЕТЕНЬ КОМИТЕТА	12	7 р. 20 к.	3 р. 60 к.	1 р. 80 к.	—
ШАХМАТНО-ШАШЕЧНАЯ ГАЗЕТА 64.	72	18 р. —	9 р. —	4 р. 50 к.	—

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ўсюды на пошце ўпаўнаважанымі і аддзяленнямі КОГІЗ'а.

ДАВОДЗІЦЦА ДА ВЕДАМА ДЗЯРЖУСТАНОЎ, ПРАДПРЫЕМСТВАЎ І АРГАНІЗАЦЫЙ г. МЕНСКА, ШТО
У МЭТАХ ПАЛЕПШАННЯ ДАСТАЎКІ ТЭЛЕГРАМ
пры ўручэнні іх належыць:
1. ПРЫНЯЎШАМУ ТЭЛЕГРАМУ ЯСНА РАСПІСВАЦЦА.
2. ПРАСТАЎЛЯЦЬ У РАСПІСЦЫ ДАКЛАДНЫ ЧАС АТРЫМАННЯ ТЭЛЕГРАМЫ.
3. НАКЛАДВАЦЬ НА КОЖНУЮ РАСПІСКУ ШТАМП З НАЗВАЙ УСТАНОВЫ, ПРАДПРЫЕМСТВА І АРГАНІЗАЦЫІ, ПРЫНЯЎШАЙ ТЭЛЕГРАМУ.
4. ДАСТАЎШЧЫКАЎ ТЭЛЕГРАМ НЕ ЗАТРЫМЛІВАЦЬ БОЛЬШ 1—2 МІНУТ.
МЕНСКІ ТЭЛЕГРАФ.

ДА ЎВАГІ калгасаў, соўгасаў, гужтранспартных арганізацый, калгаснікаў і аднаасобнікаў.
КОНСКІ ВОЛАС - ВЕЛЬМІ КАШТОЎНАЯ СЫРАВІНА для прамысловасці і экспарта.
СТРЫЖЫЦЕ ХВОСТ І ГРЫВУ Ў КОНЕЙ.
Стрыжку рабіце толькі адзін раз у год — восенню. Увесь сабраны волас прадавайце па ўстаноўленых цэнах Саюззаготскур праз яго загатоўчыя пункты, военскія пляцоўкі, ларкі, раз'ездных агентаў, а таксама сельпо і саюззыіль.
Забараняецца стрыжка валасоў у коней, хворых заразнымі хваробамі і ў гаспадарках, неблагапалучных па заразных хваробах коней, а таксама ў коней маладзей трох год.

ВЫРАБЫ З КОНСКАГА ВОЛАСА

ДЗІЦЯЧАЯ ПАЖЫЎНАЯ МУКА

Дзіцячы арганізм прад'яўляе вельмі высокія патрабаванні да правільнага спалучэння ў ежы асноўных яе элементаў — тлушчаў, бялкоў і вугляводаў.

Адным з прадуктаў, задавальняючых гэтым патрабаванням, з'яўляецца **дзіцячая пажыўная мука,** вытворчасць якой у сучасны момант асвоена маскоўскім харчовым камбінатам імя Мікаяна.

Дзіцячая пажыўная мука, прыгатаўляемая з вышэйшых сартоў мукі, яек, масла, малака і цукру, утрымлівае ў неабходных для развіцця дзіцячага арганізма колькасцях бялкі, тлушчы і вугляводы, а таксама фосфар і кальцый.

Аддзел дзіцячага харчавання Усесаюзнага навукова даследчага інстытута харчавання НК аховы здароўя СССР правёў назіранні ў Маскоўскай узорнай дзіцячай больніцы над дзецьмі ва ўзросце ад 6 месяцаў да 1 года і 1 года да 3 год, ужываючы ў іх харчаванні дзіцячую пажыўную муку. Правадзіўшая гэтыя назіранні, прафесар Малчанава О. П. паведамляе наступныя вывады:

1. Дзіцячая пажыўная мука, прыгатаваная па ўказаннях на этыкеце, упаўне задавальняе смаку дзяцей і ў многіх выпадках спажываецца імі ахвотней, чым манная каша.

2. Дзіцячая пажыўная мука багацей маннай крупы азоцістымі рэчывамі, тлушчамі і растваримымі вугляводамі.

3. Дзіцячая пажыўная мука з'яўляецца не толькі падыходзячым харчам для дзяцей, хворых дызентэрыяй, але і садзейнічае палепшанню іх агульнага стану.

Дзіцячая мука з фіцінам асабліва рэкамендуецца для дзяцей слабых, рахітычных і малакроўных.

Па ўсіх пералічаных якасцях дзіцячая пажыўная мука заслугоўвае шырокай папулярызацыі з боку дзіцячых кансультацый і іншых дзіцячых устаноў.

НА ПАДСТАВЕ ЗАГАДА НАРКОМАСВЕТЫ ад 1 лістапада 1938 г. за № 3172,
пры менскім педагагічным інстытуце імя Горкага
АРГАНІЗОЎВАЮЦЦА
8-месячныя КУРСЫ па падрыхтоўцы выкладчыкаў нямецкай мовы для НСШ і СШ.
На курсы прымаюцца асобы з сярэдняй адукацыяй. Прыёмныя іспыты (руская мова, нямецкая мова, палітграмата) — з 28 лістапада па 3 снежня 1938 г.
Курсанты забяспечваюцца стыпендыяй у размеры 200 руб. у месяц, прыезджыя забяспечваюцца кватэрнымі 60 руб. у месяц. Інтэрнат не прадастаўляецца.
ПРЫЁМ ЗАЯЎ ДА 28 ЛІСТАПАДА 1938 г. Да заявы неабходна прыкласці наступныя дакументы: атэстат аб сканчэнні сярэдняй школы, аўтабіяграфію, 3 фотакарткі. Пашпарт прад'яўляецца асабіста.
Заявы накіроўваць па адрасу: гор. Менск, Універсітэцкі гарадок, галоўны корпус педінстытута, пакой 230.
ДЫРЭКЦЫЯ.

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: Менск, Совецкая, 49. ТЭЛЕФОНЫ РЭДАКЦЫІ: рэдактара — 21-352; намесніка рэдактара — 25-188; сакратарыята — 20-830. Аддзелаў: партыйнага — 21-353; совецкага будаўніцтва і гандлю — 22-412; прамысловага — 21-356; сельскагаспадарчага — 21-840; літаратуры, мастацтва, навукі і асветы — 23-955; мясцовай і замежнай інфармацыі — 25-189; аддзел пісем — 20-844, 21-399, 21-885; ілюстрацыйнага і стыльрэдактуры — 21-558; заг. выдавецтвам — 21-358; аб'яў — 25-384.

Уп. Галоўлітбела № Р—5857. Менск, друкарня «Звязды», Совецкая, 49. М., М., Ш.